Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

28 июль, пайшанба, 1994 йил
Сотувда эркин нархда. №148 (896)

ХАЛҚ ИШОНЧИНИ ОҚЛАЙЛИК

Мамлакатимиз жанубий вилоятлари бўйлаб сафар қилаётган республика Президенти Ислом Каримов Қашқадарё вилояти маркази Қарши шаҳрига келди.

27 июль куни эрталаб Ислом Каримов Қарши шаҳридаги деҳқон бозорини бориб кўрди. Бозорда, кўчаларда минглаб шаҳарликлар, меҳнаткашлар давлатимиз раҳбарига пешвоз чиқди.

Сўнг вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари, маъмурий идораларнинг, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этди.

Учрашувда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади. Президент мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳот, уни амалга оширишда жойлардаги раҳбарларнинг ўрни, ёш кадрларга муносабат, фармон ва қарорларнинг бажарилиши, боқимандалик кайфиятидан тезроқ халос бўлиш, ёшлар тарбияси муаммолари, миллий пулимизнинг қадрини кўтариш каби масалаларга эътиборни қаратди. Қашқадарёнинг бир қатор туманларида озиқ-овқат маҳсулотлари, хусусан ғалла етиштириш, унинг ҳосилдорлигини ошириш зарурлигини таъкидлади. Энг муҳими, амалга оширилаётган ислоҳот одамлар турмушида аниқ натижалар берсин, сезилсин деди Президент, халқимиз келажакка ишонч ва умид билан қараб турибди. Раҳбарлар одамларнинг ана шу умид ва ишончини мустаҳкамлаши керак.

Шу куни мамлакатимиз раҳбари Қашқадарёнинг бир қанча туманларида бўлиб, ишларнинг аҳволи билан танишди, мавжуд муаммолар билан қизиқди.

Ғулом МИРЗО,
Абдужалол ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбирлари.

Термиз туман матлубот жамияти Шеробод туманидаги Усмон Юсупов номли хўжалигидан 50 тонна сара қовун-тарвуз сотиб олди. Ушбу деҳқон хўжалигини ўтган йили Ўзбекистонда хизмат кўрсатган агроном Абдураҳмон Тилавов ташкил этган эди. Ҳисоб-китобни, ер билан тиллашишни яхши билган Абдураҳмон хўжаликка қарашли 43 гектар ерни сабзавот-полиз, маккажўхори, беда, боғ учун ажратди. Ҳозир қўрадаги қўй ва қорамоллар сони ҳам ошиб бораяпти.

***СУРАТДА:** А.Тиловов, Р. Иброҳимов, Т. Хўжақулов. Йиғим-терим авжида.*

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар.

ИМКОНИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ЗАРУР

27 июль куни Вазирлар Маҳкамасида аҳолини қанд-шакар билан таъминлаш масаласига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг стевия ўсимлигини етиштириш ва ундан шакар-қанд маҳсулотлари ишлаб чиқаришда фойдаланишни йўлга қўйиш тўғрисидаги фармойиши қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди.

Мажлисни республика Бош вазири А. Муталов бошқарди.

Унда тегишли вазирликлар, Фан ва техника давлат қўмитаси, "Ўздонмахсулот" давлат акционерлик корпорацияси, "Ўзозиқовқатсаноат" давлат акционерлик концерни, "Ўзистиқболстат" қўмитаси раҳбарлари ҳамда Генетика, Ўсимликшунослик институтлари олимлари иштирок этди.

Республика Бош вазири мамлакатимизда шакар ишлаб чиқариш имкониятларидан унумли фойдаланилмаётгани, мутасадди ташкилотларнинг бу борада сусткашликка йўл қўяётганини танқид қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси давлат Фан ва техника қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Т. Рисқиев, республика қишлоқ хўжалик вазирининг биринчи ўринбосари Ж, Қўчқоров, Фанлар академияси қошидаги Генетика институтининг директори А. Абдукаримов, Ўсимликшунослик илмий тадқиқот институти директори Ю. Узоқов ва бошқалар республикада шакар ишлаб чиқариш борасидаги ишларни жадаллаштириш, жумладан, стевия ўсимлигини кўпайтириш, тиббий жиҳатдан пухта ўрганиб чиққан ҳолда ундан қанд-шакар ўрнида фойдаланиш юзасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида ахборот берди.

Йиғилишда республика Бош вазири ўринбосарлари М. Қорабоев ва М. Шарифхўжаев қатнашди..

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

Фарғонада вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Республика Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи асосида вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш масалалари муҳокама этилди. Вилоят ҳокими М. Исломов шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққанлар вилоят саноат корхоналари ишида сусткашлик ҳукм сураётгани, шу йилнинг биринчи ярмида 36 корхона маҳсулот тайёрлаш ҳажмини камайтириб юборгани, айрим йирик корхоналарнинг раҳбарлари хомашё етишмаслигини баҳона қилиб, ишлаб чиқаришни ривожлантириш борасида амалий чоралар кўрмаётгани, айниқса "Азот" ишлаб чиқариш бирлашмасида, кимёвий толалар, фуран бирикмалари заводларида аҳвол ачинарли эканини таъкидладилар.

Фаоллар йиғилишида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси — Назорат инспекцияси раҳбари М. Мирқосимов қатнашди.

***

Жиззах вилояти фаолларининг ҳам ана шу масалага бағишланган йиғилиши бўлди. Унда вилоят ҳокими А. Тошкенбоев маъруза қилди.

Йиғилишда Президент нутқида баён этилган камчиликлар Жиззах вилоятида ҳам мавжудлиги, хусусан, аҳолига хизмат кўрсатиш, транспорт, савдо ишида талай нуқсонлар борлиги таъкидланди. Уларни бартараф этиш, хусусийлаштириш жараёнини ва уй-жой қуриш ишларини тезлаштириш, қўшма корхоналар фаолиятини ривожлантириш, аҳолини зарур маҳсулотлар билан таъминлаш юзасидан тадбирлар белгиланди.

Фаоллар ҳузурида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Усмонов сўзга чиқди.

(ЎзА).

ҚОНУН БУЗИЛИШИГА ҚАРШИ

Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасида вазирликлар ва идоралар, уюшмалар, концернлар, бирлашмалар ҳамда уларнинг назорат-тафтиш идоралари вакиллари иштирокида ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат органларининг идоралараро мувофиқлаштириш кенгаши бўлди. Давлат ва жамоат мулкининг сақланишини таъминлаш, молия-хўжалик интизомини мустаҳкамлаш мақсадида қонунларнинг бузилишига қарши курашда ишларни мувофиқлаштириш ва ҳамкорликнинг ҳолати ва уни янада кучайтириш чоралари муҳокама қилинди.

Муҳокама давомида таъкидлаб ўтилганидек, республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат идоралари хўжасизлик, давлат ва жамоат мулкини ўғирлаш ҳамда талон-тарож қилиш, айрим мансабдор шахсларнинг хизмат бурчини суиистеъмол қилишга қарши биргаликда ҳаракат қилиш, айбдорларни вақтида жавобгарликка тортиш ва етказилган зарарни ундириб олиш юзасидан муайян тажриба орттирилди. Ўзаро ахборотларни айирбошлаш, биргалашиб текшириш ўтказиш давом этмоқда.

Шунга қарамай, кўпгина назорат қилувчи идоралар, маҳкамаларнинг тафтиш хизматлари фаолиятда катта камчилик ва нуқсонлар мавжуд. Бу нуқсонлар қонунийликни мустаҳкамлаш, республикада бозор иқтисодиёти самарали амал қилиши учун зарур шарт-шароитни таъминлаш, тадбиркорликни ривожлантириш жараёнларини тезлатишга доир ваколатларни муваффақиятли амалга оширишга тўсқинлик қилмоқда.

Жойлардаги прокурорлар ҳамиша ҳам тергов органларига юборилган материаллар тез ва пухта текширилишини таъминлай олмаётрлар, дейилди кенгашда, бундай материаллар ва жиноий ишлар юзасидан чиқарилган ажримларнинг қонунийлиги ва асослилиги ўз вақтида текширилмаяпти, қонунни бузишда айбдор бўлган шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўрилмаяпти.

Кенгаш қатнашчилари муҳокама этилган масалалар юзасидан аниқ тавсиялар қабул қилдилар.

(ЎзА)

Истиқлол очган имконият

ЎЗБЕКИСТОН — ТУРКИЯ: маданий алоқалар мустаҳкамланади

Қардош Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги маданий алоқалар тобора ривожланиб бормоқда. Бу — қадимдан қондош ва жондош халқларимиз маданиятларининг янада яқинлашуви ва ўзаро бойишида муҳим омил бўлаётир. Ана шу сабабли республикамиз аҳли Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг шу йил Туркияга қилган давлат ташрифи натижаларини қувониб кутиб олди. Зеро, Туркияда эришилган аҳдномалар иқтисодий, сиёсий, шунингдек, маданий алоқаларимиз кенгайишига имкониятлар очиши шубҳасиздир. Мухбиримиз Туркия жумҳуриятининг мамлактимиздаги элчихонаси маданий ишлар бўйича маслаҳатчиси Жавдат Туркер ўғлу билан учрашиб, бу соҳада амалга оширилаётган ишлар билан қизиқди.

— Аввало, маданий ҳамкорликни ривожлантириш Туркия ва Ўзбекистон давлат раҳбарларининг алоҳида эътиборида турганини таъкидлаш жоиз. Маданий соҳада дастлаб 1992-1993 йилларга мўлжалланган битим имзоланган эди. Ана шу ҳужжатга асосан Ўзбекистоннинг кўпгина фольклор ансамбллари Туркияга ташриф буюриб, у ерда ўзбек санъатини намойиш этиб қайтди.

1993 йилнинг сентябрь ойида Туркияда Ўзбекистон кунлари бўлиб ўтганидан воқифсиз, албатта. Ушбу тадбир доирасида Истанбул, Анқара, Бурса, Кўнёда турли кечалар, концертлар уюштирилди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, турк халқи ўзбек санъати ва маданиятини севиб қарши олди. Бунинг сабаби тарихимиз, адабиётимиз, мусиқамиз уйғунлигидадир. Бизнинг Яссавий, Амир Темур, Юнус Эмро, Навоий, Улуғбек, Бобур, Ҳусайн Бойқаро каби шоирларимиз, алломаларимиз ҳам умумий. Қолаверса, халқларимизнинг анъаналари, байрамлари ҳам бир. Мисол тариқасида Наврўзни олайлик. Бу йилги Наврўз тантаналарига Ўзбекистон санъат усталари ҳам юртимизга таклиф қилинди. Улар саҳнада Ўзбекистонда Наврўзнинг байрам қилинишини жонлантирдилар. Шу йил март ойида эса Раҳим Аҳмедов раҳбарлигидаги бир гуруҳ ўзбек рассомлари Туркияда ўз асарлари кўргазмасини ташкил этди.

Мамлакатимизда тез-тез турли халқаро анжуманлар ўтказиб турилади. Жорий йилнинг апрель ойи охирларида Анқарада болалар санъат фестивали бўлиб ўтди. Унда дунёнинг 70 мамлакатидан болалар ташриф буюрди. Ўзбекистон вакилларининг қатнашуви ушбу анжуманга бетакрор файз киритди. Томошабинлар уларнинг чиқишларини олқишлар билан кутиб олдилар.

Маълумки, бу йил жаҳон аҳли, жумладан, туркигўй дунё буюк астроном Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллигини нишонлайди. Ана шу сана олдидан мамлакатимизда май ойида жаҳон олимларининг халқаро симпозиуми бўлди. 5 нафар ўзбек олими бу анжуманда қатнашиб, улуғ бобокалонимиз меросини ўрганиш борасида ўзбек тадқиқотчилари амалга ошираётган ишлар хусусида сўзладилар. Бундай тадбирларни яна кўп санаш мумкин. Шуниси диққатга сазоворки, бобомиз Улуғбек меросини ўрганишга бағишланган анжуманни қардош туркий мамлакатлар санъати ва маданиятини ривожлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган "Турксўй" ташкилоти уюштирди. Туркия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Озарбойжон маданият вазирларининг 1992 йилги учрашуви чоғида ушбу ташкилотни тузишга келишилган эди. Шундан буён у доимий фаолият кўрсатиб келмоқда. Туркия республикалар маданият вазирларининг бешинчи йиғини яқинда Қирғизистонда бўлиб ўтди. Ўтган давр ичида туркий халқларнинг қадимий ва бой маданиятини тарғиб этиш, жаҳон аҳлига танитиш ҳамда бу борадаги ишларни моддий ва маънавий рағбатлантириш учун талай ишлар қилинди. ЮНЕСКО билан ҳамкорликда фаолият юритаётган ушбу ташкилотга унга аъзо давлатлар маданият вазирларидан бири ҳар олти ойда навбати билан раислик қилади. Келгуси йил январ ойида бу шарафли вазифа Ўзбекистон маданият ишлари вазири зиммасига юклатилади. 1995 йил июнь ойи охирларида эса Тошкентда "Турксўй"нинг навбатдаги йиғини бўлиб ўтади. Мамлакатларимиз ўртасида маданий алоқаларнинг ривожланишида бу ташкилотнинг муносиб ҳиссаси бор.

Ўтган йил кузида мамлакатларимиз маданият ишлари вазирлари ўзаро алоқаларни 1994-1995 йилларда давом эттириш ҳақида битим имзолади. Ана шу ҳужжатда икки мамлакат театрлари, кутубхонашунослари, ноширлари ўртасида ҳамкорлик, биргаликда кинофильмлар яратиш, фольклор гуруҳлари алмашиш ва бошқа тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган.

Алоқаларимиз икки томон учун ҳам манфаатли асосда давом этяпти. Шу йилнинг октябрида Ўзбекистонда Туркия маданияти кунларини ўтказиш режалаштирилмоқда. Айни пайтда тадбирга қизғин тайёргарлик ишлари бораётир. Анжуман кунлари Туркия маданият ва санъат арбобларининг катта делегацияси Ўзбекистонга келади. Улар орасида 40 кишидан иборат Туркия фольклор бадиий гуруҳлари ҳам бор. Улар Тошкент ва Самарқандда концертлар намойиш этади.

Ишонамизки, бундай тадбирлар халқимизнинг бир-бирига бўлган меҳрини оширади, қадим қардошлик туйғусининг янада барқарорлашувига хизмат қилади.

Амирқул КАРИМ
(ЎзА).

ЯНГИЛИКЛАР ✻ ФАКТЛАР ✻ ВОҚЕАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЎЗБЕКИСТОННИНГ УЛКАН ХИРМОНИ

Ўзбекистонда шу пайтгача бу қадар мўл ғалла етиштирилмаган эди. Республикамиз ғаллакорлари давлатга бир миллион тоннадан ошиқ ғалла топширишди. Давлат буюртмасини бажариш учун юз минг тоннага яқин ғалла топширилса бас. Бунинг учун бир неча кун кифоя.

Хирмонни юксалтиришда Андижон, Бухоро, Наманган, Сурхондарё, Фарғона вилоятлари деҳқонларининг ҳиссаси айниқса катта бўлди. Улар давлатга ғалла сотиш режасини анча ошириб уддаладилар. Сирдарё, Қашқадарё вилоятлари ғаллакорлари ҳам маррага яқинлашиб қолди. Давлатимизнинг дон мустақиллигини таъминлаш йўлидаги сиёсати самара бера бошлади.

"ЧОТҚОЛ" ДАМ ОЛИШГА ЧОРЛАЙДИ

Тошкент вилоятида жойлашган "Чотқол" оромгоҳида йилига 3 минг нафардан зиёд аҳоли дам олиб, саломатликларини мустаҳкамлаб қайтишади. Айни ёз кунларида бу хушҳаво масканга келувчиларнинг кети узилмаяпти.

СУРАТДА: тиббиёт ҳамшираси Г. Аҳмедова.

"ЭКОСАН" ПОЕЗДИ МИРЗАЧЎЛДА

РЕСПУБЛИКА Экосан халқаро жамғармасининг меҳр-мурувват поезди Сирдарё вилоятига келди.

Ховос темир йўл бекатида бўлиб ўтган кутиб олиш маросимида сўзга чиққан поезд бошлиғи полковник К. Садировнинг айтишича, гуруҳ таркибида тиббиёт фанлари докторлари ва номзодлари, кўплаб шифокорлар бор. Улар Мирзачўл қишлоқларида аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатадилар. Шунингдек, кам таъминланган оилалар, бир ёшгача бўлган болаларга озиқ-овқатлар, кийим-кечак, бир марта ишлатиладиган шприцлар, дори-дармонлар улашадилар.

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Шаҳрихон сут заводида 7 турдаги янги маҳсулотларни тайёрлаш йўлга қўйилди. Булар орасида музқаймоқ, қурут алоҳида ўрин тутади. Завод жамоаси хом ашёни қишлоқ аҳолисидан харид қилаяпти.

СУРАТДА: ишчи Марҳабо Олимжонова тайёр маҳсулотларни намойиш қилаяпти.

КИЧКИНТОЙЛАРНИНГ ЯНГИ КОНЦЕРТ ДАСТУРИ

Республика ўқувчилар саройи қошидаги "Чаман" намунали болалар фольклор рақс дастаси Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллиги муносабати билан "Мустақил Ўзбекистон гулғунчалари" номли янги концерт дастури тайёрлади.

Шу кунларда даста иштирокчилари Тошкент вилоятининг Оқтош, Кумушкон, Чорвоқ, Сумча оромгоҳларида бўлиб, бу ерда дам олаётган мактаб ўқувчиларига маданий хизмат кўрсатмоқда.

Кичкинтойларнинг мазкур вокал-хореографик композицияси истиқлолимизнинг уч йиллигига бағишланган байрам тантаналарида ҳам намойиш этилади.

ЯНГИЛИКЛАР

• Иқтисодиёт қирралари

"БАҲОР" НАРХНИ ТУШИРМОҚДА

ГУЛИСТОН шаҳри тасарруфидаги ана шу жамоа хўжалиги сифатли ва арзон маҳсулотлари билан бозордаги нархнинг пасайишини таъминлаётир.

"БАҲОР" асосан вилоят маркази аҳолисини ноз-неъматлар билан таъминлаш мақсадида ташкил этилганди. Етти йилдан буён хўжалик аъзоларининг пешонасига эндигина офтоб тега бошлади. Деҳқонлар мева ва сабзавотчилик ҳам даромадли соҳа эканлигини амалда кўришаётир.

Бу йил сабзавоткорларнинг ошиғи олчи бўлди. Биргина картошканинг ўзидан ярим миллиард сўм-купон соф фойда олиш мўлжалланаётир. Картошка етиштиришга сарфланган харажат сўм-купон ҳисобида бир-йўғи 35 миллион. Картошка майдони эса унча катта эмас — 22 гектар. Гап шундаки, деҳқонлар голланд картошкаси етиштиришнинг ҳадисини олдилар. Ўтган йили етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси уруғлик учун сақлаб қўйилди ва ўртаги нав бўлса-да, таваккал қилиниб, кўкламда ерга қадалди. Шукурки, ҳосил мўл бўлди. Бугун 4-5донаси 1-1,5 килограмм тош босадиган картошканинг бозор ва дўконларда савдоси чаққон. Боиси — биринчидан, сархил, иккинчидан ва муҳими арзон.

Хўжалик деҳқонлари помидор, карам, бодринг ва ҳатто, кўкатлар савдосида ҳам бозордаги асосий рақобатчилардан бирига айланишган. Энди аввалгидек, бозорга келтирилган ноз-неъматнинг бир донаси ҳам эзилиб-бузилиб, ортга қайтмайди. Чунки бугун сабзавоткорлар ҳосилни йиғиш ва жўнатишда "бу хўжаликники" деган кайфиятда эмаслар. Барча экин майдони оилавий пудрат асосида 330 хонадонга бўлиб берилган. Энди сабзавоткорлар ҳосил қанча кўп ва сифатли бўлса, даромад ҳам мўмай бўлишини яхши билишади.

Хўжаликда эрта кўкламдан то кеч кузгача ноз-неъмат етиштириш мароми йўлга қўйилган. Бир вақтларда бўлганидек, йилнинг биринчи ярмида карам ёки сабзи ҳисобига режани тўлдириб қўйсак бўлди, деган фикр аллақачон барҳам топган. Аксинча, эртаги, ўртаги ва кечки экинлар хўжаликка йил давомида даромад келтириши бугун барчага маълум бўлиб қолди.

Хўжаликда бу йил яна бир самарали ишга қўл уришди: 5 гектар ерда уруғлик етиштирила бошланди. Ишнинг кўзини биладиган деҳқон Раҳматулло Отажоновнинг бу даласида 16 турдаги экин уруғлиги тайёрланмоқда. Сир эмас, уруғчиликнинг марказлаштирилгани яхши наф бермаётир. Яъни ихтисослашган хўжаликлардан олинган уруғлар ҳар доим ҳам сифатли, ишончли бўлавермайди. Боз устига уруғлик олинган ер шароити билан у экилган майдонлардаги фарқ ҳам ҳосилга таъсир кўрсатаётганлиги маълум. Шу боис "Баҳор" уруғликни ўзида тайёрлаб, икки томонлама ютмоқчи. Биринчидан, уруғлик сифатининг кафолати бўлса, иккинчиси ортиқча сарф-харажатга чек қўйишдир.

— Умумий ер майдонимиз 854 гектар, — дейди жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Турсунбой Худойбердиев. — Ишонч билан айтиш мумкинки, шунча ер бемалол 100 минг аҳолиси бор шаҳарни ҳам тўйғазади. Фақат ундан самарали, тадбиркорлик билан фойдаланиш лозим.

Т. Худойбердиев раис этиб сайланганига эндигина саккиз ой бўлди. Янги раҳбар келгусида қайта ишлаш тизимини яратиш ниятида. Ҳозирча унинг таклифи шундай: "Ўзмевасабзавотузумсаноат" вилоят бирлашмаси тасарруфидаги Гулистон консерва заводи, совуқхона ва хўжаликни бирлаштириб, фирмага айлантириш лозим. Ўшанда ҳозиргидек хўжалик маҳсулотини заводга арзон-гаровга сотиб, уни қайта ишлашдан тушадиган даромаддан бебаҳра қолмайди, балки шерик бўлади. Шунда деҳқоннинг меҳнати ўз қадрини топади. Қолаверса, маҳсулотни қайта ишлашга ҳам ишончли кафолат бўлади. Яна бир муҳим томони — кўплаб қишлоқ одамлари ишли бўлади.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Истиқлол фидоийлари

УМИД ЧИРОҚЛАРИ

Оқ халат кийган кишилар — шифокорлар хақида оппоқ кўнгил билан ёзгинг келади. Чунки кишилар дардига малҳам бўлишдек ишдан буюкроқ эзгулик, ундан улуғроқ савоб йўқ. Бугун улар олиб бораётган ишлар самарасини салмоқлар эканман, мақолам қаҳрамони — Аҳтам Усмоновнинг ҳам шундай залворли хизматда ўз ўрни борлигидан беихтиёр қувонасан киши.

Аҳтам Усмонов Навбаҳор туманидан Зарафшон жамоа хўжалигининг 25-фельдшерлик-акушерлик пункти мудири бўлиб ишлайди. Бухоро тиббиёт техникумини тугатган. Шундан буён 35 йил ўтибдики, ҳануз бир жойда. Армижон қишлоғи аҳолисига хизмат кўрсатиб келмоқда. Соғлиқни сақлаш аълочиси, 1-даражали тиббиёт ходими.

Дастлаб бир-икки хонали тиббий хизмат пунктини ташкил этиб, 1978 йили эса саккиз хонали янги иншоот қуриш, ҳатто баъзи йирик касалхоналарда йўқ медицина ускуналари билан жиҳозлаш А. Усмонов шижоатининг мевасидир.

Деҳқончилик халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Хоҳ шифокор бўлсин, хоҳ муҳандис албатта чоғроқ жой топса экин-текин қилади. Болаларга эрмак-да, деб ўзини овутади. А. Усмонов дастлаб ярим гектар ерга турли мевали дарахтлар кўчати ўтқазди. Ўшанда қадалган қаламчалар бугун олма, нок, олча, шафтоли каби сархил мевалар бермоқда. 1991 йили Аҳтам ака 10 гектар ер ўзлаштирди. Ўн минг туп ток қаламчалари экиб, минг туп шафтоли кўчати қадади. Янги ернинг ҳосилини шу йилиёқ олиш ниятида кўчатлар мевага киришини кутиб ўтирмай, қатор ораларига рож экиб 60 тонна ҳосил олди. Шунингдек, тарвуз, қовун, помидор, карам, кўкатлар, лавлаги каби деҳқончилик маҳсулотлари ҳам Аҳтам ака заҳматининг меваси. Буларнинг барчаси бир кишига оғирлик қилмасмикин деган фикрда А. Усмоновдан сўрадик.

— Қимирлаган қир ошар, деган мақол бор. Аввало булар бир-икки кунлик иш эмас. Қолаверса, ҳаммасини бир ўзим амалга оширганим йўқ. Қишлоқ оқсоқолллари, қариялар ёрдам беришди. Қувватлиги кетмон ушлади. Тажрибалиси сўзи, маслаҳати билан кўмаклашди, хуллас шу боғ барпо этилди. Биздан қоладигани шу-да, — дея жавоб қилди у.

Ҳа, яхшидан боғ қолади дейди халқимиз. Яхшилар меҳнати ҳақида ёзар экансан улар заҳматини ошириброқ юборишдан чўчийсан, бир калима ортиқча мақтов кўнгилларига малол келмасмикин, деб ўйлайсан. Ахир А. Усмонов каби кишилар шунча ишларни у ёки бу газетага чиқиши учун амалга оширмаган-ку. Лекин улар ҳақида ёзиш, бор гапни айтиш бурчимиз.

А. Усмонов ташаббуси билан қишлоқда минг ўринли ёзги клуб қурилган, қабристон атрофи ободонлаштирилган. Келгусида спорт комплекси, дам олиш оромгоҳи, қариялар чойхонаси қурилиши мўлжалланмоқда.

Т. ЭШБОЕВ.
"Халқ сўзи" мухбири.

Мабодо, Жиззах пайпоқ тўқиш фабрикасига йўлингиз тушса, бу ерда барча ишлар бир маромда давом этаётганлигининг шоҳиди бўласиз. Корхонада меҳнат қилаётган хотин-қизларнинг қўли-қўлига тегмайди. Шу боисдан ҳам улар кунлик режаларини 100—110 фоизга уддалашаяпти. Айниқса, корхона раҳбариятининг бевосита ташаббуси туфайли ўтган йили фабриканинг ип йигирув ва пайпоқ тўқув цехларига замонавий технологияларнинг ўрнатилиши иш унумининг янада ошиши учун жуда қўл келаяпти.

Мазкур корхонада авваллари биргина катта ёшдаги кишилар учун мўлжалланган пайпоқлар тайёрланган бўлса, айни дамда болалар ва ўсмирлар учун мўлжалланган бежирим пайпоқлар, колготкалар ҳам ишлаб чиқарилмоқда. Энг асосийси эса корхона бугунги бозор иқтисоди шароитида ҳам ҳеч бир узилишларсиз бир маромда ишлаётганлиги кишини қувонтиради.

СУРАТЛАРДА: 1 Тўқувчи Гулноза Мамадалиева; (юқорида) болалар пайпоқ ишлаб чиқариш цехи назоратчиси Холбиби Пардаева ва тўқувчи Раҳима Тўраева;(пастда) тўқувчи Гулзода Эшонқулова; (ўнгда) Холида Назарова.

Ш. ИБРОҲИМОВ суратлари.

ЯХШИ КУНЛАР МУЖДАСИ

Инсон қачон илк бор қўшиқ куйлаган? Ушбу саволга жавоб излай-излай, беихтиёр илк қўшиқ буғдойзорда туғилган бўлса керак, деган фикрга келаман. Зеро, бўлиқ бошоқлар майин чайқалаётган ғаллазордан кишида келажакка умид ва ишончни уйғотувчи сокин ва буюк бир куй тараладики, у эзгуликка тўла дилларда ажиб ҳисларни жунбушга келтиради, тилни қўшиққа чоғлайди. Куйлаб юборганингни сезмай қоласан, ўшанда.

Она диёримизда бободеҳқон ғаллакорлар уйган хирмон миллион тоннадан ошганини эшитганимда ўша буюк тўқлик куйи қулоғимда жаранглаб, кўнглим қувончга чулғанди. Чунки яхши кунлар муждаси эди бу. Биз тарихда илк бор бундай улкан хирмон уйишга мушарраф бўлдик. Бу она Ўзбекистоннинг ғалла мустақиллиги йўлида қўйган заҳматли қадамидир. Шу боис тарихий кунда заҳматкаш деҳқонларни, қолаверса, барча юртдошларимизни юксак хирмон билан муборакбод этмоқ жоиз кўринади. Ўтиш даврининг жами қийинчиликларини енгиб, бардош ва матонат билан мустақил диёримиз порлоқ келажагини бунёд этаётган забардаст замондошларимиз билан қувончимни баҳам кўргим келди: ёруғ жаҳоннинг қувончлари энди бундан буён эшигимизни тақиллатаверади. Бунга шубҳа йўқ. Фақат биз ғайрат ва интилувчанлик билан хонадонларимизни бахтга, юртимизни фаровонликка муносиб этишдан чарчамасак, бас.

Биз интилувчан халқмиз. Кўнглимизда орзу-ҳавас кўп. Ана шу сабабли толеъ бизга албатта ёр бўлади. Келинг, ҳар биримиз ўз соҳамизда нурли истиқболга зафарлардан пиллапоялар қўяйлик. Ватан бизнинг бўйимиз билан ўссин, бизнинг ғуруримиз, маънавиятимиз билан юксалаверсин.

Амирқул КАРИМ
(ЎзА)

Ажаб савдолар

ҚАРИЙБ ЮЗ МИЛЛИОНЛИК САБОҚ

— Газетага ёзмайсизларми, бир гуруҳ бих талончиларини ушладик, — хонага ҳаяжон-ла кириб келди вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини ҳимоялаш инспекцияси бош мутахассиси Бегали Маҳкамов.

— Қанақа бих, қанақа талончилар, тушунтириброқ гапирсангиз-чи, — дейман ногоҳоний ташрифдан гангиб.

— Нишолдани биласиз-ку, ана шуни кўпиртирадиган нарса бих (етмак ҳам дейишади) ўсимлигининг илдизи ҳисобланади. Таркибидаги 25 фоиз сапонин моддаси борлиги учун кўпик ҳосил қилиш хусусиятига эга.

—Яна қаерда фойдаланилади?

— Эҳ-ҳе, ҳозирги кунда у ишлатилмаган соҳа йўқ ҳисоби.

Озиқ-овқат, қандолат ва виночилик саноатида, медицинада балғам кўчирувчи ва организмни мустаҳкамловчи дори тайёрлашда, тўқимачилик саноатида газламаларни оқартириш, ипак ва жун газламаларни ювиш, корхоналарда лак-бўёқ маҳсулотлари, парфюмерияда шампун, совун, кир ювиш воситалари тайёрлашда, тери ошлашда ва ҳакозо. Яна собиқ рус империяси даврида ҳар йили 450-500 тонна бих экспорт ҳам қилинган. Ана шундай кенг кўламда ва пала-партиш фойдаланиш натижасида бу ноёб ўсимлик камайган ва Ўзбекистон "Қизил китоби"га киритилганди. Қамаши туманидан таъқиқланишига қарамай бихни териб олишаётгани ҳақида хабар келди. Қўмита раиси П. Сувонов бошчилигида назоратчилар билан йўяга чиқдик. Қонунбузарлар Қамаши қишлоғида ички ишлар ходимлари кўмагида қўлга олинди. Тўра Эшалиев, Баҳодир Хуррамов ва Ўктам Зуфаров оз эмас, кўп эмас, 7460 килограмм бихни Кам АЗ автомашинасига юклаб Тошкентга олиб кетишаётган экан. Табиатга етказилган зарар учун ҳар уччаласига 32 миллион 247 минг сўм -купондан жами 96 миллион 741 сўм-купон жарима белгиланди.

— 96 миллион...?!!! Тўлай олишармикин шунча пулни?

— Начора. Бу ҳақда жиноятга қўл урмасдан аввал ўйлаш керак эди. Суд орқали бўлса ҳам ундирамиз, токи бу бошқа қонунбузарларга ҳам сабоқ бўлсин.

Муҳайё ТИЛОВОВА,
Қашқадарё вилояти.

• Жиноят жазосиз қолмайди

ГАЗАНДАЛАР

уларнинг бошлиғи, тижоратчи ниқобида иш кўрган Қобил Бўриев, унинг шериклари суд қарори билан отилди...

Руҳ ва қалб гўзаллиги тарбияси билан шуғулланган машойихлар ҳунук нарсага тикилишдан, ёқимсиз гапларни тинглашдан ҳам тийилмоқ керак, деб ўгит қолдирганлар. Зеро, нуқул чакалакзорлар узра кезиш кийим-бошни тилка-пора қилганидек, ёмон хабарлардан воқиф бўлиш ҳам кўнгилнинг заҳа ейишига сабаб бўлар экан. Қуёш ҳамма ерга бир хил нур сочади, лекин қаерда гул, қаерда тиканак ўсади, деганларидек, ҳаёт ҳам паст-баландлардан иборат. Мазкур мақолани дилдан истиғфор келтириб ўқинг-да, сиз ҳам бир ҳақиқатни эътироф этинг: шу заминда ўсган анвойи чечаклар ҳам, сассиқ алаф ҳам ҳаммамизники. Ҳаммамизнинг бахтимиз, бахтсизлигимиз...

Одатдаги қимор ўйинларининг навбатдагиси бошқачароқ давом этарди. Бу сафар омад Қобил ва унинг шериклари — укаси Баҳодир, ҳамтовоқлари Бахтиёр, Нуриддин, Умардан юз ўгирган, Азизнинг эса тоши ўр юмалаётган эди. Эрталаб соат 5 ларга яқин тугаган ўйинда Азиз Турғунов катта пул ютиб олди. Ғолибни Абдураҳим Умарбеков ўз машинасида кузатиб қўяди. Ютқазганлар эса алам билан қолаверишди. Айниқса, Қобил — бир пайтлар "Гўзал" деб номланган Зангиота туманидаги Хонобод қишлоқ кенгаши ҳудудидаги чойхонани ўз масканига айлантирган, ҳар кеч тонготар базмлар ташкил қилиб, атроф-теваракда ном таратган фирма директори ўзини қўярга жой тополмасди. Наҳот шунча бойликни қўлдан чиқариб жим ўтираверса? Бунинг устига Азизнинг гердайишлари... Йўқ, сен ҳали Қобилнинг совунига кир ювмабсан,... У ер тепиниб, укалари Баҳодир ва Қаҳрамонни, шериги Умарни оёққа турғазди.

— Кеча бриллиант кўзли тилла узугимни ҳам "туя" қилишибди-ку. Уни Абдураҳим олган — ўйинга қўшилмай ўтирувди. Тезда тутиб келинглар!

Умарбеков чақирилмаган меҳмонлар ташрифидан қалтираб кўча эшик олдида турарди. Суҳбат қисқа бўлди.

— Нима иш қилиб қўйганингни биласанми?

— Билмайман.

— Сени Қобил чойхонага чақиряпти, борсанг биласан.

Қобил товламачилик қилаётган, мақсади кечаги пулни ундириш эди. Абдураҳим узукни олмагинини айтади. Сўнг ундан Азизнинг уйини кўрсатиб қўйишни талаб қилишди. Анчадан бери "занжирини узиб", ҳеч кимни тан олмай қўйган, босқинчиликнинг ҳавосини олган 10-12 кишидан иборат тўда йўлга тушади. Азизнинг ҳовлисига етгач, девордан ошиб ўтиб, ухлаб ётган уй эгасининг хонасига бостириб киришади. Ҳеч гап-сўзсиз роса калтаклашади. Абдураҳим билан юзлаштириш бўлганда Азиз узукни ўғирлаганини тан олмайди. Лаш-лушлар титиб ташланган хонада ҳам икковига роса "ишлов" беришади, сўнгра машинага ўтқазиб, чойхонага келтиришади.

Бу пайтда терговда шахси аниқланмаган кишилар ўйиннинг бошқа иштирокчиси — Давлат Мамедовни ҳам келтиришади. Қобил:

— Узукни сенлардан бошқа ҳеч ким олмаган, ўғирликларинғни тан олсаларинг олдиларинг, бўлмаса итдай ўлиб кетасанлар, — дейди ер тепиниб.

Калтакланган, аслида бегуноҳ кишилар бу сафар ҳам тан олишмайди. Яна Азизга мушт ёғилади, Абдураҳим Бахтиёрнинг оёғига тиз чўкиб, шафқат қилишни сўраса-да, Умар унинг юзига резинка таёқ билан туширади.

Бирон иш чиқишига кўзи етмаган Қобил газанадаларга буюради:

— Ҳаммасини йўқ қилиб ташланглар.

Кўзи қонга тўлган, ваҳшийлашган тўда жабрланувчиларни миндириб, учта енгил машинада Зангиота туманидаги "Мустақиллик" жамоа хўжалиги ҳудудидаги Ҳўкизорол деб аталувчи хилват жойга йўл олади. Тўппонча билан қуролланган Нуриддин ва Умар ҳамда машъум ҳаракатда иштирок этаётган Бахтиёр, Хурсан, Илҳом, жиноий гуруҳнинг бошқа аъзолари хаёлида ёвузлик тантана қилган, улар ёмонликдан бошқа нарсани ўйламасди. Мўлжалланган жойга етишгач, охирги "сўроқ" бўлди. Аммо яна "натижа" чиқмади. Абгор ҳолга келган учовлонни қатор қилиб қўйишди, Ҳожиматов идишдан бензин келтириб уларнинг устига сепди. Ҳошимов ёқиб юборди. Жонли алангалар ўзини ҳар ёққа урар, нажот истарди, бу ҳолни бепарво кузатиб ўтирганларнинг бағри тошга айланган, балки жон талвасасида тўлғанаётганларнинг қийналишидан роҳатланишар эди. Умарбеков ва Мамедов яқин орадаги кўлмакка ағанаб оловни ўчиришди. Турғунов эса қўрқув ичида дала бўйлаб югурарди, ниҳоят чарчаб йиқилгач, олов ўчади. Газандалар ҳар жойда сочилиб қолган жабрланувчиларни йиғиштириб, машинага босадилар-да, ортга — хўжайинга ҳисоб беришга қайтишади. Кутиб олиш учун "Волга" машинасида келаётган Қобил сўрайди:

— Узукни ўғирлаганларини бирортаси бўйнига олдими?

— Бир узук учун шунчалар азоблаш шартмиди, — дейди хўнграб Азиз Турғунов, — хоҳласанг, ярим кило олтин келтириб беришим мумкин.

— Мана Азиз тилла берар экан, сенда нима бор? — деб зуғум қилди Адбураҳим Умарбековга Қобил билан келган Бахтиёр Бекмуродов.

Силласи қуриган Абдураҳимнинг овози аранг чиқди:

— Мен оддий шофёр бўлсам, тиллани қаердан оламан?

Азизнинг ваъдасини инобатга олишди, фақат Свердловскка бориб, тезроқ олтинни келтиришни тайинлашди. Бўлмаса... Рўй берган воқеалар ҳақида ҳеч кимга оғиз очмасликка келишиб тарқалишди.

1992 йилнинг 20 сентябрь куни газандалар ҳаётида ана шундай воқеалар рўй берганди.

Азизнинг акаси Баҳодир Турғуновнинг кўрсатмасига қараганда ўша кун укаси кўйлаксиз, фақат шимда, оёқ яланг, сочи, мўйлови, танаси куйган ҳолда уйга келган. Ундан "Нима бўлди?" деб сўрашганида "Қимордан топдим, тузалганимдан кейин ўзим гаплашаман", деб жавоб берган. Уни касалхонага ётқизишган, олган жароҳатлари туфайли ўн кундан сўнг вафот этган. Марҳум сўнгги нафасида ҳам жиноятчиларнинг номларини айтишдан қўрқиб, "Улар ёмон одамлар, қўлларидан ҳамма иш келади, оила аъзоларимизни йўқ қилиб юборишлари мумкин. Ҳеч кимга айтманглар", — деган. Шундай қилиб, қозон ёпиғлигича қолган.

Одамлар юрагига қўрқув бўлиб кириш осонлик билан бўлавермайди. Холбуки, бу тўданинг даҳшатли кирдикорларини кўпчилик билар, жабрдийдалар — ё ноҳақ тепки еганлар ёки юзига шапалоқ тортиб юборганлардан тортиб мол-мулкидан, шаънидан мосуво бўлганлар атрофда жимгина ғимирлаб юришарди. Газандалар тўдасининг фаолияти кенгаяверди, "обрў"си ошаверди. Улар қабиҳликларини яшириш, гўё одамлар кўзига "юртпарвар" бўлиб кўриниш мақсадида фирмалар ташкил этиб, тижорат билан шуғулланишар, ҳам кечаси, ҳам кундузи топган фойдаларидан бир қисмини "ободончилик" ишларига сарфлашарди. Бундай андовалашларнинг ҳеч қайсиси бижғиб келаётган шумликларни кўздан панада сақлаб туролмади. Худди юз марта, минг марта бўлганидек, ноҳақлик ва бедодлик ўз машъум хотимасига яқинлашиб борарди. Тўданинг қутуриб бораётган аъзолари еру осмонни билмай қолишганди.

Улар шўришига ўқилган сўнгги ҳукм — Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатининг шу йил 24 майдаги ҳужжатини кўздан кечириб, ёқа ушлайсан, киши. Судланувчиларнинг уч нафари — Қобил, Баҳодир ва Қаҳрамон Бўриевлар бир онани эмиб катта бўлган, бир уяда улғайган. Бахтиёр Бекмуродов, Нуриддин Қурбонов ва Хурсан Эркаев ҳам ён қўшнилари, 25-30 ёшли йигитлар. Улар 1-2 йил роса "ҳунар" кўрсатишди, ёмонлик билан одамларнинг тилидан тушишмади. Афсуски, маҳалла-кўй, жамоатчилик уларнинг соясига қуллуқ қилиб юраверди.

Атрофида фармон кутиб, тавозе билан юрадиган 20 га яқин ҳамтовоғининг садоқатидан ҳаволанган Қобил Бўриевнинг димоғи шишиб, босар-тусарини билмай қолди. 1992 йил 1 июль куни айни туш палласи Зангиота туманидаги "Назар" кафеси қаршисида милиция кийимида бўлган республика Ички ишлар вазирлигининг офицери Ф. Қосимовни жамоатчилик кўз ўнгида ҳақоратлади. Юзига иссиқ чой сепиб юбориб, зудлик билан кафедан чиқиб кетишини талаб қилди. Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг офицерлари Р. Аулов ва В. Шевалдовнинг қонуний эътирозларига жавобан уларни қаттиқ ҳақоратлади, Ауловни ҳатто шафқатсиз калтаклади. Бу хатти-ҳаракат учун Қ. Бўриев 1993 йил 29 сентябрь куни Тошкент шаҳар судининг ҳукми билан 6 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинган. Афсуски, бу унинг қора курсида биринчи марта ўтириши эмасди. 1983 йил 21 декабрда Мирзо Улуғбек туман халқ суди уни Жиноят кодексининг 169-моддаси 1-қисми билан икки йил муддатга озодликдан маҳрум қилганди. 23 ёшида панжара ортига тушган Қобил кейинчалик ҳам тўғри йўлга тушмади, аксинча, ўз атрофида жиноятчиликка мойил кишиларни тўплаб, қабиҳ ишларни авж олдирди. Худди шу ёшда укаси Баҳодир ҳам Жиноят кодексининг 175-моддаси билан 2 йил ахлоқ тузатиш ишига жалб қилинганди. Акаларининг ёшида энг кичик ука — "Анапо" акционерлик жамиятида брокер бўлиб ишлаётган Қаҳрамон ҳам анча иш қилишга улгурди: талончиликда қатнашди, қимор ўйнади, одамларни ноҳақ хўрлади. У 1993 йил 4 август куни эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олинди. "Гўзал", "Назар" деган номлар билан фирмалар очиб, директорлик қилаётган ака-уканинг "режалари" кўп эди. Улар узоқ вақт даврў-даврон суришни хаёл қилишганди. Ҳатто қўлга тушганда ҳам ишнинг жиддийлашиб кетишини кутишмаганди. Йўлини қилиб, қутулиб кетишга ишончлари қатъий эди. Шу маънода "маҳалла аҳли ва оқсоқоллар" номидан илтимосномалар уюштиришди. Қонунни "сув" қилиб юборган ҳуқуқшунослардан адвокатлар топишди. Турли воситаларни ишга солишиб, чалғитишга ҳаракат қилишди. Бироқ замон ўзгарган, зўравонликка қарши чинакам кураш бошланган эди.

Республика Олий Суди раисининг биринчи ўринбосари А. Полвонзода, судьялар Р.Алиқулов ва С. Исмоиловдан иборат ҳайъат жиноятчиларнинг кирдикорлари билан атрофлича танишиб чиқдилар.

Судланувчиларга жазо тайинлашда ҳар бирининг хатти-ҳаракатлардаги иштироки ҳисобга олинди. Айни пайтдаги ижтимоий кайфиятдан келиб чиқиб, адолатли ҳукм қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Судининг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати ҳукмидан кўчирма:

"Бўриев Қобил Жиноят кодексининг 219-моддаси 1-қисми, 67-моддаси, 17-ва 80-моддасининг 1-, 6-банди билан айбдор деб топилсин. Жиноят кодексининг 40-моддасига асосан, отиб ўлдирилсин, мол-мулки мусодара қилинсин.

Бекмуродов Бахтиёр Жиноят кодексининг 67-моддаси, 17- ва 80-моддасининг 1-, 6-бандлари билан айбдор деб топилсин. Жиноят кодексининг 40-моддасига асосан, отиб ўлдирилсин, мол-мулки мусодара қилинсин.

Қурбонов Нуриддинга ҳам худди шу айблар қўйилган ва отиб ўлдиришга ҳамда мол-мулки мусодара қилинишга ҳукм чиққан.

Бўриев Баҳодир, Бўриев Қаҳрамон, Эркаев Хурсан Жиноят кодексининг 67-,17- ва 80-моддаси 1, 6-бандлари билан айбдор деб топилганлар ва 15 йилга озодликдан маҳрум этилганлар, жазонинг биринчи 10 йили турмада, қолган қисми кучайтирилган режимли ахлоқ тузатиш меҳнат колонияларида ўташ белгиланган, мол-мулклари мусодара этилади.

Ҳукм эълон қилинган вақтдан бошлаб, қонуний кучга кирган ҳисобланади, ҳукм қатъий, шикоят ва эътироз қабул қилинмайди".

Ҳукм ижро этилди.

Ҳаддидан ошган, босар-тусарини билмай қолган бир тўда нопокларнинг қисмати шундай якунланди. Ҳукм сўзларини ўқиш ниҳоятда оғир, унинг ҳар бир сатрида қанчалаб афсус-надоматлар яширинган, бир томондан жамият зарарли кимсалардан холос бўлгандан таскин оласан, иккинчи тарафдан бўзлаб қолган ёш жувонлару, термулиб турган бегуноҳ гўдакларни кўз олдингга келтириб, эзилиб кетасан. Бандасини бу кунларга дучор этмасин. Бу фожиали тақдирлар ҳар бир кишига сабоқ бўлиши лозим. Зеро, тинч яшаб, тинч юриб, бир инсон сифатида киройи яшашга нима етсин...

Халил СУЛТОН,
юрист.

ЮЛДУЗ БЎЛИШ ОСОНМИ?

Қоракўл тумани касаба уюшмалари мувофиқлаштириш кенгаши ҳар йили Мустақиллиқ байрами арафасида "Туманнинг ўн икки юлдузи"ни аниқлаш ташаббусини бошлади

КЕНГАШ раиси Нурмуҳаммад Юсуповнинг саъй-ҳаракатлари билан кейинги йилларда туман меҳнаткашлари учун бир қатор қулайликлар яратилди. Чунончи, деярли ҳаммма хўжаликларда спорт ўйингоҳлари, фермаларда дам олиш хоналари ва сауналар қурилди. Кўпгина қишлоқларга тоза ичимлик сув келтирилди.

Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги байрами арафасида Н.Юсупов яна бир хайрли ташаббус билан чиқди.

– Миллий байроғимиздан ўн иккита юлдуз жой олганининг рамзи бор, – дейди раис. – Қуёш бир йиллик ҳаракати давомида ўн икки буржни босиб ўтади. Буюк бобомиз Амир Темур ҳам ўн икки рақамига ихлос қўйган эканлар. Шу тариқа менда ҳар йили Мустақиллик байрами арафасида туман халқ хўжалигининг ўн икки соҳасида 12 "юлдуз"ни танлов йўли билан аниқлаб, халққа тантанали вазиятда маълум қилиб, мукофотлаш нияти туғилди...

Ташаббус туманда кенг қўллаб-қувватланди. Ҳар бир ўрин учун жамоа ва меҳнаткашлар ўртасида "кураш" бошланди. Бу ерда майда-йирик ташкилотларнинг ўзи 200 га яқин эканлигини ҳисобга олсак, "юлдуз" бўлиш осон эмаслигини тасаввур этиш мумкин.

"Туманнинг ўн икки юлдузи"ни аниқлашнинг талаб ва шартлари аниқ-пухта ишлаб чиқилган, ҳар бир соҳа учун алоҳида Низом тузилган. Ҳокимлик билан ҳамкорликда таъсис этилган комиссия танловни уч босқичда ўтказади. Биринчи босқич бевосита меҳнат жамоаларининг ўзида давом этади. Туман бўйича ҳар бир жамоадан энг илғор уч киши танланиб, иккинчи босқич синовига жалб этилади. Бу босқичда жамоалардан биттадан илғор ходим танлаб олинади. Улар учинчи босқич танловида қатнашиб, ўн икки соҳанинг якка ғолиби аниқланади ва "туман юлдузи" унвони берилади.

"Туманнинг ўн икки юлдузи"га Мустақиллик байрами тантаналари чоғида алоҳида эҳтиром кўрсатилиб, номлари эълон қилинади ва ҳар бирига 100 сўмдан пул ҳамда ҳомий ташкилотларнинг аввалдан тайёрлаб қўйилган қимматбаҳо совғалари топширилади.

Танлов босқичлари бошланган пайтда ҳомийлиқ қилиш истагини билдирган корхоналардан 13 таси билан шартнома тузилади, қандай совға тайёрлаш ихтиёри уларнинг ўзларига ҳавола. Энг яхши совға тайёрлаган, яъни 13 корхона аввалдан аниқланади. Ўн икки "юлдуз" маълум бўлгач, қайси ҳомий (жумладан, 13 корхона ҳам) ўз совғасини кимга топшириши қуръа ташлаш йўли билан аниқланади.

Мустақиллик байрами тантаналари чоғида номлари халққа эълон қилинган "юлдуз"лар бир йил давомида, яъни навбатдаги байрамгача, туман ҳудудидаги транспорт воситаларида (таксидан ташқари) бепул юриш, овқатланиш, санаторий ёки дам олиш уйларига бепул йўлланма олиш, хорижий мамлакатларга бепул туристик саёҳатга бориш каби имтиёзларга эга бўладилар. Шунингдек, туман "Олға" газетаси "Юлдуз"ларнинг ҳар бири ҳақида алоҳида лавҳалар чоп этади.

Эшонқул ҚАНДИМОВ,
Бухоро вилояти.

Иқтидор

КУЧЛИЛАР БЕЛЛАШУВИ

Ғолиблик яна Самарқанд давлат медицина институти талабаларига насиб этди.

Самарқанд тиббиёт институтида "Талаба ва илмий-техникавий тараққиёт — 94" республика олий ўқув юртлари талабалари олимпиадасининг иккинчи даври бўлиб ўтди.

Мусобақада Тошкент педиатрия, Андижон ва Самарқанд давлат тиббиёт институтлари жамоаларининг талабалари қатнашдилар. Улар касалларга ташхис қўйиш ва даволаш, вазиятли топшириқларни ечиш ва тест саволларига компьютер машиналарида жавоб бериш бўйича беллашдилар. Самарқанд медицина институтининг талабалари шахсий ва команда ҳисобида олимпиада ғолиби бўлишди. Тошкент педиатрия институтининг талабалари иккинчи ўринни эгаллашди.

Амирқул ШОДИЕВ,
"Халқ сўзи"нинг
жамоатчи мухбири

Қадриятларимиз

Зайниддин Муҳаммад ҒАЗЗОЛИЙ

ДИЛ ОЛАМИ АЖОЙИБОТЛАРИ

Ҳужжатул-ислом Муҳаммад Абу Ҳомид бин Муҳаммад бин Аҳмад ал-Ғаззолий буюк ислом олимларидан ва шофиия фақиҳларининг машҳурларидан бўлиб, 450 ҳижрий (1058 милодий) йилда Хуросоннинг Тус шаҳри (ҳозирги Эрон давлатининг Машҳад шаҳридан 20 км. шимоли-ғарбда жойлашган қадимий шаҳар яқинидаги Ғаззола қишлоғида туғилди. У болалигидан илм-маърифатга чанқоқ бўлиб ўсди. Аввало Тусда Аҳмад ар-Родгонийдан, сўнгра Нишопурда ал-Жувайнийдан таълим олди. Устозининг вафотидан кейин Нишопурни тарк этиб, Самаррага йўл олди. У ерда вазир Низомул-Мулк билан учрашиб, унинг ҳурмат, эътиборига сазовор бўлди. Ҳамда у ерда кўп олимлар билан танишди.

Зайниддин ўзининг юқори даражадаги олим эканлигини исботлаганидан кейин ҳижрий 484 (мелодий 1092) йили Боғдоддаги Низомия мадрасасига мударрис этиб тайинланди.

Боғдодда 4 йил мударрислик қилгач, 488 (1095) йилда ҳаж сафарига кетди. Сўнг у ҳаждан Дамашқ (Сурияда) шаҳрига келиб, у ерда бир оз муддат мударрислик қилди. Ундан Искандарияга бориб, бир қанча вақт тургач, султон Юсуф бин Тошифийнинг даъватига биноан Мағрибга кетаётиб, йўлда султоннинг вафот этганлигидан хабар топди ва ўз ватанига қайтди. Тусда бир қанча вақт мударрислик қилиб, яна Боғдодга, Низомия мадрасасига борди. Ниҳоят, у ерда ҳам кўп туролмай, ватанига қайтиб келди.

Тусда имом Ғаззолий хонақоҳ ташкил этиб, унинг ёнида бир мадраса ҳам очди. Шундай қилиб, қолган умрини илм ва ибодат билан ўтказди. Ҳижрий 505 (милодий 1112) йилда, 55 ёшида оламдан ўтди.

Имом Ғаззолийнинг ёзган асарлари жуда кўп бўлиб, энг машҳурлари қуйидагилардир ("Қомусул аълом" асосида):

"Ал-Басит" (Оддийлик), "Ал-Васит" (Ўрталик), "Ал-Ваъжиз" (Қисқа), "Ал-Хулоса", "Ал-Мустафо" (Сайланган), "Ал-Мунҳал" (Ниҳоллик), "Ал-Мунтаҳал" (Етуклик), "Таҳофутул-философа" (Файласуфларнинг илтифотлари), "Муҳокун-назар" (Қарашларни аниқлаш), "Меёрул-илм (Илм меъёрлари), "Ал-Мақосид" (Мақсадлар), Ал-Мақсудул-асно фишарҳи "Асмоул-ҳусно" (Гўзал исмлар (Аллоҳ исмлари шарҳи), (Мишкотул-анвор" (Нурлар зиёси), "Ал-мунқиз мин аз-залал" (Залолатлардан қутқарувчи), "Ҳақиқатул-қавлаин" (Икки сўз ҳақиқати), "Рисола ту-т-тайр" (Қуш ҳақида рисола) ва булардан ташқари ҳам анчагина китоблар ёзди. Яна умрининг охирги йилларида шогирдларининг илтимоси билан кичик ҳажмдаги икки рисола ҳам битиб берди. Биринчиси — "Бидоятул ҳидоя" (Тўғри йўлнинг бошланиши), Иккинчиси — "Айюҳалвалад" (Эй, ўғлим) ёки (Эй, фарзанд) ибораси билан номланган.

Имом Ғаззолий алайҳир-раҳма ўзининг қисқа умрида серҳосил амалларни қилиб, жаҳонга буюк Шарқ мутафаккири, йирик забардаст илоҳиёт олими бўлиб танилди ва машҳур бўлди. У, "Ҳужжатул-ислом" ва "Баҳри буғроқ" (Денгиз бағрли) деган юксак унвонларга сазовор бўлди. Мана, тўққиз юз йилдирки, унинг ёзган асарлари жаҳон тилларига қайта-қайта таржима қилиниб, қўлдан тушмай ўқиб келинмоқда. Қуйида унинг асарларидан "Дил олами ажойиботлари" номли парчани ўқувчилар ҳукмига ҳавола этамиз.

***

Бас, одамнинг маърифат йўлидаги шарофати ва хосиятини танидинг. Энди билгилки, дилнинг қудрат жиҳатидан ҳам чандон шарофат ва хосиятлари бордур. Ва бу хосиятлар ҳам фаришталар хоссасидандурким, ўзга ҳайвонотларда йўқдур. Ул хосият будуркким, чунончи (жисмлар олами) фаришталарга мусаххардур.

Ҳазрати.Ҳақ субҳанаҳу ва таолонинг изни билан халқға ҳожат бўлган вақтида ёмғур ёғдурурлар. Ва баҳор фаслида шамол еткурурлар ва ҳайвонотга онаси раҳмида ва набототга замин саҳнида яхши суратни ораста айларлар. Бас, мавжудотнинг ҳар жинсига бир гуруҳ фаришта муаккилдурлар.

Дил одамиким, фаришталарнинг гавҳарий жинсидандур, анинг ҳам шу тариқа қудратлари бордурким, олам жисмларининг баъзиси дилга мусаххардурлар. Буларнинг олами хосси (ўзига хос олами) ҳар бирининг ўз баданидур. Бас, бадан дилнинг мусаххиридур, маълумдурки, дил зохирий баданнинг тасарруфида эрмас. Илм ва ирода ҳам бадан тасарруффидан хориждур.

Вақтики, дил фармон қилса, ангуштлар, яъни бармоқлар ҳаракатга келур. Вақтики дилда ғазаб пайдо бўлса, яна андомнинг томирлари кушода бўлур. Ва бу ёмғирга ўхшайдур. Вақтики шахват зоҳиши кўнгулга йўл топса, завқ-шавқ насими айши-ишрат-оламини қиёмига келтурур. Вақтики таом емакни ихтиёрий қилса, тилни остида сувни емак бирла таомни ҳўл қилиб ютмоққа салоҳият пайдо қилур.

Бас, маълумдирки, дил тасарруфи ҳамон танда жорий ва ҳамон бадан дилнинг мусаххаридур. Ва лекин билгайсенким баъзи диллар бўлурким, шарифроқ ва комилроқ, фаришталар жавҳарига ёвуқроқ, яъни яқинроқдур. Бу нав дилларга ўз баданларидан ўзга мавжудот ҳамма мутиъ ва мусаххардур. Масалан: уларнинг ҳайбати шер ва йўлбарсга тушса, шер ва йўлбарс булар олдида забун ва мутеъ бўлур. Ва агар буларким, беморга мутаважжих бўлса, (боқса) сиҳат топар. Ва агар (ундай одам тан дурустга (соғ одамга) ғазаб бирла қараса, бемор бўлур. Ва агар йироқни яқин қилмоқни хоҳиш қилса, турфатул айн ичра ҳозир қилур. Агар ёмғир ёғмоқни хоҳиш қилса, ёғдурур. Бу нав ишлар мумкиндурким, бурхон-ақлий тажриба бирла маълумдур.

Кўз тегмак ва сеҳр қилмоқ ҳам мунча ўхшашдурким, нафси хасис ва хабиснинг яна бир жисмга таъсир қилмоқдур. Чунончи, бир хасис ва хабис ҳирси ҳасад тариқаси бирда ҳайвонга ё бир инсонга мутаважжих бўлур, ўлмагини хоҳласа, ночор ўлур. Чунончи, хабарда келибдурки: Ал айну тудхилур-Ражула фил қабри вал жамаала фил қитри.

Яъни, кўз тегмоқ — дохил қилур инсонни қабрга ва тевани қозонга.

Бас, бу ҳам дилнинг ажойиб қудратлари жумласидандур. Бу навъ хосиятлар агар халқни иймонга даъват қиладургон кишидин содир бўлса, бу фъелни мўъжиза дерлар. Ул кишини пайғамбар дерлар. Ва агар иймонга даъват қилмай, кори хайр учун бўлса, ул кишини валий дерлар. Ва агар ёмон ишлар учун бу навъ воқеъ бўлса, ани соҳир, яъни сеҳр қилувчи дерлар. Бас, сеҳр ва мўъжиза ҳаммаси дил одамининг хосиятлари жумласидандур. Агарчандики, булар орасида фарқ бисёрдурким, бу китобда ани тамом шарҳ қилмоқ мумкин эрмас.

УЧ ХОСИЯТ

Кишиким, бу мазкур маъниларни билмабдур, набувват "Ҳақиқатидин ва валоятдан ҳеч хабар топмабдур. Магар беовоз эшитмак, нубувват ва вилоят-дил одамининг даражоти ва шарофати жумласидандур, бас, бу маънининг ҳусулида уч хосият бордур.

Бири улки, ул нимарсаики, омма халқ тушида кўрар, пайғамбар ё валий ани бедорликда кашф қилур. Иккинчи улки, ҳамма халқнинг дили ўз баданига асар қилур. Ул тоифанинг дили ҳамма халқнинг баданлари салохига асар қилур. Учинчи улки, тамом халқ ўқимоқ ва ўрганмоқ бирла илм касб қилурлар. Ул тоифалар (фазилатларин) бирор кишидан ўрганмакка бўлсам. Ҳақ-таоло уларни ботинларига бевосита билдурур. Бас, раво улдурким, кишиким зийрак ва софдил бўлса, баъзи илмларни ўрганмай билур. Бу навъ илмларни илми ладунний атарлар. Чунончи, Ҳақ-таоло айтибдур:

"Ва биз пайғамбарларга ладуний илмдан (баъзиларини) билдирдик".

Ҳар кишиким, анингда бу уч хосият бўлса ул киши пайғамбари изом ва ё авлиёи кироmлар жумласидиндур. Ва агар бу уч даражанинг бири ҳосил бўлса, чандон тафовут бордурким, баъзиларига андаги (озроғи) ҳосил бўлур, баъзиларига бисёр. Ҳазрати расули акрам (С. А. В.) нинг камол ва шарофатлари ул сабабдиндурким, бу уч даража он ҳазрат (С. А. М.) да тамом ҳосил эрди. Бас, Ҳақ-таоло хоҳладиким ҳамма халқға онҳазрат алайҳис саломнинг нубувватларини билдургай, токи пайғамбар (С. В. В.) га тобеълик қилмоқ бирла саодати абадий топгайлар.

Бас, бу уч хосиятдин ҳар кишига ато қилибдур. Чунончи туш кўрмак бир хосиятдир. Фаросати рост ул яна бир хосиятдур. Илм олишда мутоалаи рост яна бир хосиятдур.

ИЛМИ ЗОҲИР ТАСАВВУФ ЙЎЛИДА ҲИЖОБДУР

Бу мазкур бўлғон тақдирдин дил одамининг шарофати маълум бўлди. Бу тасаввуф йўлидан ҳам хабардор бўдинг. Бас, булардин англадинг бўлғайким, айтибдурлар: илми зоҳир тасаввуф йўлида ҳижобдур. Бу сўзга инкор қилмағилки, бу сўз ҳақдур. Бу важҳ бирлаким, Хосиятлар ва Хислат йўли бирла машғул ва мустағрақ бўлсанг, албатта ҳижоб бўлғусидур. Бас, дил мисоли ҳавзга ўхшашдур — ва беш ҳис мисоли беш ариқға ўхшашдурким, бу ариқлар бирла кўнгилга сув кирар. Агар хоҳласангиз, бу кўлни тагидин обисоф чиқсин десанг, тадбири улки, бу кўлга сув кирадургон ариқларни маҳкам банд қилгил. Ва ҳавз ичидаги сувни тамом чиқариб, тагини чандон ковлагилки, оби саф чиқғай.

Бас, бунга ўхшаш ул илмлар ойнаи дилда беш сезги йўли бирла ҳосил бўлибдур. Анга (беш ҳисга) машғул бўлса дилнинг тагидин маърифат чашмаси кушода бўлмас, токи ойнаи дилни хавоссезгилар йўли бирла ҳосил бўлғон маълумотдин ҳоли айлаб, ҳавзи дил тагини риёзат тешаси бирла қазиса, албатта маърифат чашмаси очилиб, ойнаи жаҳоннамо бўлғусидур.

Бас, илми зоҳир ҳижоб бўлмоғининг сабаби улки, вақтики киши аҳли суннат ва жамоатнинг эътиқодларини тамом билса, ақида қилсаки, бундин ўзга илм йўқдур. Ва агар кўнгилга ҳақиқат тарафидин шаммаи, яъни озгина миқдорда бўй, — яъни баҳра, нишон олса, айтурким, бу мен билган илм ақидага мухолифдурким, бу нав ишлар ботилдур. Бас, бу навъ кишига ҳақиқат ҳаргиз маълум бўлмас. Ва аҳли суннат ва жамоатни ақидалари оммаи халқнинг ақидаларидурким, ҳақиқатнинг қолипидур. Айни ҳақиқат эрмас. Ва маърифат тамом улдурким, ҳақиқат ушбу қолибдин намоён бўлғусидир. Чунончи, пўст ичидаги мағз мисолидадур.

ИЛМИ ЗОҲИР БИРЛА ИЛМИ БОТИН МУХОЛИФАТИ БАЁНИДА

Бас, илми зоҳир пўст ва илми ҳақиқат мағзидур. Бас, кишиким саъий ва жадал бирла зоҳир илми ва ақидаи аҳли суннат ва жамоатни қўлига келтирубдур ва илми ҳақақатдин насиба топмабдур ва пиндор, яъни такаббурлик билан гумон қилурким, ҳамма илм, менинг билганимдур, деб.

Бу навъ гумонлар, мағрурланишлар ҳақиқат йўлига парда бўлғусидур. Агар киши бул тариқа пиндордин йироқ бўлса, илми зоҳир илми ҳақиқатга парда ва тўсиқ бўлмас. Илми зоҳир воситаси бирла чандон фатҳу кушойиш анинг ҳолига рўй берурким, мартаба ва даражаси ғоят камолига еткусидир. Аммо сўфий жоҳиллар муддати мадид, яъни узоққа чўзилган хаёли ботилнинг бандида, узоқ муддат шубҳанинг ҳижоб пардасида мубталоликда қолғусидур. Бас, ул кишиким, илм чироғини қўлга келтирубдур, бу навъ шубҳалардан эминда, бу тариқа хатарлардин саломат манзилида сокиндурлар.

Бас, илмизоҳир ҳақиқат йўлида пардадур, деган сўзни вилоят ва мукофашот даражасига етган кишидин англасанг, инкор қилмагил. Аммо ибохате (рухсатчилар) тоифасиким, шуруъи шарифда ҳаром ва макруҳ ишларни ўзларига ҳалол ва мубох билурлар ва мутаввафон, яъни енгил табиатлилар беҳосил фирқасиким, харамайнни (Маккаю Мадинани) тавоф қилдим ва сазоратларни зиёрат айлаб, пири-муршидлар хизматида бўлдум деб, бул замонада пайдо бўлибдурлар, ҳаргиз булар ҳақиқат ҳолидан хабар топмабдурлар.

Ва лекин ўринсиз иборатларни сўфийлар қавмидин ёд олибдурлар, бу тоифаларни қилур ишлари шаби-рўз палид ва ном арбут сўзлари бирла халқни фирифта қилмоқ, жома ва фўта ва мураққат сажжодаларини ораста айлаб, илмни ва уламоларни маззамат қилурлар. Бас, бу тоифани йўқотмак вожибдурким, улар шаётин хилқатдурлар. Худо ва расулнинг душманларидурким, худо ва расул илм ўрганмоқни ҳамма халойиқға фармон қилибдурлар. Бас, бу мудбир, хасис ва енгил табиат нокаслар на киши бўлгайларким, илм ва уламоларга таъна ва маломат тариқида забондарозлик (тилиузунлик) қилғайлар.

Бо вужуд улки, худо азза ва жалла ва расули акрам (С. А. В.) нинг ҳадиси шарифларида ва ояти каримада неча марталаб уламоларни мадҳ ва ситоиш қилибдур. Бас, бу мудбир нокаслар илм ҳолидин на лаззат оладилар, на илми зоҳирдин насиба топмай бу тариқа таъна ва маломатлари нечук раво бўлғай?

Бас, анбиё ва авлиёларнинг кашфу кароматлари кимёга ўхшашдур. Ва УЛАМОЛАР ИЛМИ ОЛТУНга ўхшашдур. Ва лекин бунда бир диқиқа (нозик жиҳати бордурким) масалан бир киши юз динор олтун бўлгунча кимёгарликни билса, минг динор олтуни бор кишидан афзал эрмасдур. Кимёгарлик (ҳақида) сўз оламда бисёрдур. Ва лекин кимёгарликни қўлига келтурган киши бу замонада топилмас. Аммо ул тоифаким, кимёгарликни талабида лоф урарлар, уларнинг кори охири қаллобликдур.

Бас, сўфийларнинг ҳоли ҳам бунга ўхшашдурким, риёзат тортиб, сулук йўлига кирган бирла камол, даража топмоғи ниҳояти мушкул ва нодирдур. Агар ҳақиқат йўлидан андак даража топқон бирла уламолардин афзал бўлолмас. Ва сўфийлар ҳоли аксар бу тариқада бўлурким, ибтидоий ҳолда андак натижа кўрар. Хилофи шаръийни сабабидин ул мартабадан тушар. Ва баъзига хаёл ва савдойи ғолиб бўлур. Андин ҳеч натижа ҳосил бўлмас. Гумон қилурким, маърифат даражасини ҳосил қилмишлар. Бу навъи гумонлари ботилдур. Балки уламолардин ул киши афзалдурким, илми ҳақиқатда анча комил бўлғайким, дини исломга тааллуқи бор илмни кишидин ўрганмакка ҳожати бўлмай, ўз зотидин илми ладунний бирла билғай. Бу мартаба ниҳояти душвордур.

Бас, билгилки, анбиё ва авлиёларни кашф ва даражаларига тасдиқ қилғил. Бу тоифа мудбир ҳолидин огоҳ бўлмак бирла авлиёйи зул эҳтиромларга эътиқодингни ботир қилмагил. Ул кишиким, илмга ва уламоларга таъна ва маломат тилини сурибдур. Албатта дунё ва охиратдин бенасиблик нишонасидур.

ОДАМИЙНИНГ САОДАТИ МАЪРИФАТУЛЛОҲ БИРЛА ЭРКОНИНИНГ ДАЛИЛИ

Ҳамоно, айтурсенким, дил одамнинг саодати ҳазрати Ҳақ субхонаҳу ва таолони танимоқда эрканини қайси далил бирла билурмиз? Бу далил билгилки, ҳар нимарсанинг саодати улким, лаззати ва роҳати ул нимарсададур ва ҳар нимарсанинг лаззати анингдадурким, табъи ани тақазо қилгай. Ва табъи ани тақазо қилурким, ани ул нимарса учун офарида қилгон (яратган) бўлгай. Чунончи, шахватнинг лаззати ўз орзусига етмоқдадур. Ғазабнинг лаззати душманлик интиқом, яъни ўчини олғонда бўлур. Ва кўзнинг лаззати зебо сурат ва офтоб талъатига назар солғондадур. Ва қулоқнинг лаззати баҳн (қўшиқ) ва хушовози дилкашни эшитмоқ бирла бўлур.

Бунга ўхшаш, дилнинг лаззати ўзини хоссасидадурким, дилни анинг учун офарида қилибдур. Дил одамининг хоссаси улдурки, ҳазрати Ҳақ субхонаҳу ва таолонинг ҳақиқатини осмон сифатларидин бошлаб, ҳамма мавжудотнинг ҳақиқатини билмоқлигидур.

Аммо шаҳват ва ғазаб ва ўзга махсусотеким, ани беш ҳиссиёт йўли бирла билгали бўлур. Ва ҳуд саҳлдурки, беш ҳиссиёт баҳойим ва ҳайвонотларда ҳам бордур. Ушбу важҳдиндурким, одам ўзи билмаган нимарсани билмоқға тақозо ва жусту-жў (ҳаракат) қилур, вақтики билмак бирла шоду хуррам бўлур. Агарчандики, билурга беэътибор бўлса ҳам. Масалан шатранжга ўхшашдурким, шатранж билур кишига айтсаким, шатранж ўйнамагил, сабр қилмоғи душвордир. На учинки, ажиб ва ғариб ўйун ўрганибдурким, анга фахр ва навозиш қилур.

Бас, билдинки, дилнинг лазати ҳақиқат корларини билмакдадур. Билгилки, ҳамма нимарсанинг маърифати азизроқ ва шарифроқ, анинг лаззати тўлароқдур. Бас, кишиким вазир бирла ҳамасрор бўлуб, подшоҳ аҳволидин хабар тутса, албатта шод бўлур.

Аммо кишиким подшоҳ бирла дўст бўлиб, ҳамнишинлик қилиб тадбири мамлакатдин хабардор бўлса, бунинг шодлиги чандон зиёда бўлур. Агар илми ҳандасани забт қилиб, осмонларнинг миқдорларини билган кишининг лаззати подшоҳлик лаззатидин, шатранж билган кишининг лаззатидан зиёдадир. Ва ҳар нимарсаки, ани билмак шарифроқдур, анинг лаззати улуғроқдур. Бас, ҳеч мавжудот ҳазрати Ҳақ жалла ва аълодин шарифроқ эрмасдурким; ҳамма мавжудотнинг шарофати анинг бирладур ва (Ҳақ-таоло) ҳамма оламнинг подшоҳи бу оламнинг ажойиботлари Ҳақ-таолони яратиш қудратларининг осоридур (яъни нишоналари ва белгиларидур). Бас, ҳеч маърифат Ҳақ-таолонинг маърифатидин шарифроқ ва азизроқ ва лазизроқ эрмасдур. Ҳеч наззора ҳазрати парвардигори оламнинг ажойиб санъати ва ғаройиб қудратлари наззорасидин хушроқ ва лаззатлироқ эрмас.

Негаки, дилнинг таъби ва тақозоси ушбудурким, (холиқ) дилни бунинг учун яратибдур. Бас, бу маърифатнинг тақозоси қайси дилда ботил бўлибдур, бемор танга ўхшашдурким, тағазойи ғизо ботил бўлиб, анинг наздида жома ва ноннинг фарқи бўлмас. Агар ул беморнинг мижози сиххатига даво қилиб, табиий иштахаси жойига келмаса, бу жаҳоннинг бадбахтидурки, ҳалок бўлғусидур. Ва ул кишиким, дунё халойиқнинг завқи кўнглига (да) ғолиб бўлиб, ҳазрати Ҳақ субханаҳу ва таолонинг маърифати завқи кам бўлса, ул албатта бемордурки, агар илож қилмаса, ул жаҳоннинг бадбахти бўлиб ҳалок бўлғусидир. Чароки, маҳсулотдин ҳар навъ лаззат етар, ва завқким, одамий баданига тааллуқ топар, ҳаммаси ўлмак бирла ботил булур. Ва ул завқ лаззатлар ва саъйда (ҳаракат) да тортқон ранжу меҳнати ҳам зойеъ ва ботил бўлур. Ва ҳазрати Ҳақ субҳанаҳу ва таолонинг маърифати лаззатиким, дилга тааллуқлидур, ўлмак бирла ботил бўлмас. Балки ду чандон бўлур, чароки, одам вафот этган бирла дил ҳалок бўлмас ва маърифати илоҳий дилда барқарор турар, балки зиёда равшан бўлур. Ва бу сўзлар тафсилни бу китобимнинг охирида "Усули муҳаббат"да (фаслида) баён қилгумдур. Иншоаллоҳ-таоло.

ТАН ОДАМНИНГ ХИЛҚАТИДАГИ ЧАНДОН АЖОЙИБЛАРИ

Дил одами гавҳарининг сифатлари бу китобимда мунчалик мазкур бўлғони кифоядур. Агар киши бундин зиёда шархни хохиш қилса, китоби "Ажойиқбул қулуб"да баён қилдим. Ул китобни мутолаа қилгай. Бовужуд бу икки китобни мутолаа қилмоқ бирла одам ўзини тамом таниёлмаским, бу икки китобда мазкур бўлғони ҳам дили одамийнинг баъзи сифатларидур.

Бас, билгилки, дил сифати дил бир рукндир. Тан сифати ҳам бир рукндур. ТАН ОДАМИНИНГ офариниши (яралиши) ва хилқатида чандон ажойи ботлар бордур ва ҳар узвининг зохири ва ботинида маонойи ажойиб ва ҳар бирида ғаройиб томир ва устихонлардурким ҳар бири бир навъ шаклига мушаккал. Яна бир сифатлари тариқа бирла мутасиф ва ҳар бирини бир (мақсад) ғараз учун яратибдур.

Ваҳоланки, сен ҳаммасидин бехабардурсен. Мунчалик билурсенким, қўлни тутмоқ учун на оёқни юрмак учун ва забонни сўзламоқ учун халқ қилибдур. Аммо билгилким, кўзни ўн табақаи мухталифдин халқ қилибдур. Бу ўн табақадан ҳар бирига футур етса, кўрмакка ҳалал еткисидур.

Билурмисенким, (Ҳақ-таоло) бу ўн табақанинг ҳар бирини нима учун офарида қилибдур? Ва кўрмак буларга не учун ҳожат тушар? Ва кўз илми нечанд китобларда шарҳ қилинбдур? Ва агар буларни билсанг ажиб эмасдурким, ахшои дарунийлар, яъни ҳайвонларнинг ички аъзоларининг хосиятидан бехабарсен. Чунончи, жигар ва тихол (ёки тухол) яъни қораталоқ ва ўт ва киллияки, яъни (буйрак) пешобни сақлайдургон қувватдур. Ва бундин ўзга қувватларким, буларни (Ҳолиқ) нима учун халқ қилибдур? Билгилки, жигар анинг учундурким, мухталиф таомлар меъдадин жигарга борур, жигар ҳаммани бир сифатда, қоннинг рангида қилур. Токи андомга (баданга) ғизо бўлмоқға салоҳият пайдо қилур. Вақтики, қон жигарда пишиб қувомига келса, андин бир мунча зардоб пайдо бўлурким, ул савдодур.

Ва қора талоқни ани учун пайдо қилибдурким, ул савдони жигардин олгай. Бас, бу савдони узасида сариғ кўфик пайдо бўлурким, ул сафродир. Ва ўтни анинг учун халқ қилибдурким, ул сафрони қораталоқдин жазб қилиб (тортиб, сўриб) олур. Вақтинки қон жигардин чиқса қуюқ ва бекувомдур, яъни қувватсиз бўлур.

Ва буйракни анинг учун халқ қилибдурким, ул қон орасидаги сувни ўзига тортиб олгай, токи қон бесафро ва бесавдо қувоми бирла томирларда жорий бўлғай. Ва агар ўтга офате етса қонга сафро аралашиб қолур. Бу важҳдин яроқон (инсонни кўзи, баданлари сарғайиб кетади — сариқ касал пайдо бўлади). Ва бундин ўзга иллати сафровийлар бўлур. Ва агар қораталоққа офате етса, савдо қонга омизиш қилур (аралашар). Андин иллати савдовийлар пайдо бўлур. Ва агар киллиякга (буйракка) офате етса, сув қонга алишур, андин истисқо (қоринга сув йиғилиш) касали пайдо бўлур.

Бас, мунга ўхшаш ажзои зоҳир ва ботиндин ҳар бирини бир иш учун яратибдур. Танга буларсиз ҳалал еткусидур. Балки одамнинг бадани бовужуд мухтасарлиги бирла олам очидаги мавжудотнинг мисолидин пурдур (мукаммалроқдур).

Ва ҳар нимарсаики, олам саҳифасида бордур, одам баданида ҳам намуна ва намудордур. Чунончи, устухон тоғга ўхшашдур. Ва томурлар борон мушобихи (ўхшаши) дур. Ва мўйлар (туклар) дарахтлар мисолидур. Ва димоғ осмон монанди ва хавослар (ҳиссиётлар) ситоралар (юлдузлар) нишонасидур. Ва бу сўзнинг тафсили бисёрдур. Балки мавжудотнинг турлари одам вужудида мисоли бордур. Чунончи: тўнғиз ва бўри ва ит ва (бошқа) тўртоёқлилар ва дев, пари ва фаришта, андоғким, юқорида манзур бўлди. Ва балки ҳамма олам ичидаги ҳунурмандларнинг мисоли инсон вужудида мавжуддур. Масалан, ул қувваткім меъдададур, ошпаз мисолидурким, таомни пишириб, бир сифатда қилур. Ва ул қувваткім, таомнинг соф ва солихини жигарга, сақил ва назласини (оғир ва кераксиз қолдиқ) рўдапоsларга (ичакларга) тарқатур, боғбон мисолидур. Ва аввали қувваткім, таомни жигарда қон рангига келтирур — ранг рез (буёқчи) га ўхшашдур. Ул қувваткім, қонни хотинлар ойнасида (кўкрагида) сут ва эранлар пуштида оби-маний қилур, кориз (сув йўли) мисолидур. Ул қувваткім, ғизо (таом) нинг ҳар жизвини ўзига тортур жаллобга ўхшашдур. Ул қувваткім, жигардин сувни тортиб, масонага (сийдик қопига) қуяр саққога (сувчига) ўхшашдур. Ва ул қувваткім, назлани учовдин (ичакдин) чиқарур, жорибкаш (фаррошга) ўхшашдур. Ва ул қувват ким, баданни табох (хароб) қилмоқ учун сафро ва савдони зиёда қилур иёр муфвсидга (зарарли, фасодли нарсага) ўхшашдур. Ва ул қувваткім, сафро ва савдо ва ўзга иллатларни даф қилур, одил умаро (амирларга) ўхшашдур. Бу сўзлар шарҳи ҳам бисёрдур. Аммо мақсуд улки, билгайсенки, ботин оламида чандон мухталиф махсуқотлардурки, ҳаммаси кеча ва кундуз сенинг хизматингда барпойдурларким, бир соат оройиш олмаслар.

Аммо сен хоби ғафлатдадурсенки, на бу хизматкорларни билурсен, ва на бу хизматкорларни бергувчига шукурсано адо қилурсен. Агар киши бир ғулом (хизматкор) ни бир йиллик хизматга берса, ҳама умрингда ул кишига шукр айтиб, миннатдорчилик қилурсан. Аммо ул зоткім, чандон минг ҳунарманд ва хизматкорларни зохирнинг ва ботининг хизматига юборибдур, бир лаҳза хизматингдин ғофил бўлмаслар, бас, ул зотни ва ул хизматкорларни ҳеч ёдингга келтирмассен. Ва шукургузорлик ҳақдин адо қилмассен.

Нашрга тайёрловчилар:
Маҳкам МАҲМУД,
Абдуллоҳ ҳожи УМАРЗОДА.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

УЙЛАР ВАЙРОНАГА АЙЛАНДИ

Афғонистон пойтахтининг ракеталардан ўққа тутилиши натижасида 4 киши ўлди, 40 нафар аҳоли жароҳатланди.

Ҳиндистон ахборот маҳкамасининг хабар беришича, 46 та реактив снаряд тинч аҳоли истиқомат қиладиган уйларни вайронага айлантирди. Дастлабки маълумотларга қараганда, отишмани Гулбиддин Ҳикматёр қўшинлари амалга оширган.

СУМАТРА ОРОЛИДА ЕР СИЛКИНДИ

Индонезия жанубидаги Суматра оролида рихтер ўлчови бўйича 5,8 балл куч билан ер силкинди.

Мутахассисларнинг маълумотларига қараганда, зилзила Бенгкулу шаҳридан 50 километр олисда рўй берган. Ўлганлар ва вайрон бўлган жойлар ҳақида маълумотлар йўқ.

СУВ ТОШҚИНИ КАТТА ЗАРАР ЕТКАЗДИ

Хитой жанубидаги Гуандун вилоятида бир ҳафтадан буён давом этаётган сув тошқини натижасида 65 киши ҳалок бўлди. 300 нафар аҳоли жароҳатланди.

Гуанси-Чжуан мухтор туманида талай гектар ҳосилдор ер сув остида қолган, 8 минг уй яроқсиз ҳолга келган.

Сув тошқини мамлакат иқтисодига катта зарар етказди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра етказилган зарар 2 миллиард юан (257 миллион доллар) га тенгдир.

ЭСТОНИЯ ПРЕЗИДЕНТИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Эстония Президенти Леннарт Мэри расмий ташриф билан Москвага келди.

У Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашди. Икки давлат раҳбарлари ўртасидаги музокараларни шарҳлаган Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазирлиги вакили Россия Эстония билан муносабатларга катта эътибор бераётганини таъкидлади. Суҳбат чоғида Эстонияда истиқомат қилаётган рус миллатига мансуб аҳоли ҳуқуқлари ва у ердаги ҳарбий нафақахўрлар тақдири ҳам муҳокама қилинганини айтди.

ҚЎПОРУВЧИЛИК НАТИЖАСИ

Махсус комиссия 22 июль куни ҳалокатга учраган Хабаровск-Москва поезди билан боғлиқ дастлабки тафсилотларни эълон қилди.

Ҳалокат қўпорувчилик натижасида юз берган. Поезд издан чиққан жой синчиклаб текширилганда эни 1метр чуқурлиги 40 сантиметр қилиб қазилган жой ва рельсларни бир-бирига боғлаб турадиган махсус мослама ечилгани аниқланди. Шунингдек, портлатгич моддаларга боғланадиган сим бўлаги топилди.

БАХТСИЗ ҲОДИСА

Қозоғистоннинг Ленинск шаҳридаги Бойқўнғир космодроми хизматчилари истиқомат қиладиган беш қаватли уйлардан бирида кучли газ портлади.

Ҳалокат натижасида ўлганлар бор. Фалокат оқибатида содир бўлган ёнғинни тўрт ярим соатдан сўнг ўчиришга муваффақ бўлинди. Бахтсиз ҳодиса сабаблари махсус комиссия томонидан ўрганилмоқда.

МАҚСАД — ВАЗИЯТНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШ

Россия Федерацияси мудофаа вазири Павел Грачёв собиқ Югославияга жўнаб кетди.

Павел Грачёв сафар олдидан журналистларнинг саволларига жавоб берар экан, ташрифдан асосий мақсад президентлар, ҳарбий вазирлар ҳамда Босния серблари армияси раҳбари Ратко Младич билан учрашиш эканини айтди.

БОЛАЛАР ЎЛИМИ 300 ФОИЗГА ОШДИ

Италия парламентининг катта қисми БМТнинг Ироққа қарши қўллаган иқтисодий жазосини бекор қилиш тарафдоридир.

Куни кеча мамлакат матбуотида бу масала юзасидан қабул қилинган қарор лойиҳаси эълон этилди. Лойиҳа муаллифларининг фикрича, Италия ҳукумати БМТ қўллаётган жазо чораларини бекор қилишга бош қўшиши ва Ироқнинг Италия банкларидаги 200 миллиард лирадан ошиқ маблағига фуқаролар учун озиқ-овқат, дори-дармон сотиб олишига имкон яратиши керак.

Расмий маълумотларга қараганда, сўнгги 47 ой ичида Ироқда болалар ўлими 300 фоизга ортган, сурункали очлик миллионлаб кишиларни юқумли касалликларга дучор этмоқда.

БОШ ВАЗИР БМТНИ АЙБЛАДИ

Кашмир халқининг ўз тақдирини ўзи белгилашига имконият яратиш учун БМТ бу ҳудуддаги вазиятни ҳарбий куч билан барқарорлаштириши зарур, деди Покистон бош вазири Беназир Бхутто француз журнали "Политик энтернасьональ" мухбири билан суҳбатда

Кашмир масаласи Покистон ва Ҳиндистон ўртасидаги алоқаларнинг совушига сабаб бўлаётганини таъкидлаган Бош вазир, БМТни бу масаланинг адолатли ҳал этилишини истамаётганликда айблади.

ТИНЧЛИК ҲАРАКАТИ ДЕБОЧАСИ

"Ал ҳаёт" газетаси, Иордания қироли Ҳусайн ва Исроил Бош вазири Иҷҳок Рабиннинг Вашингтон учрашуви Иорданиянинг хоҳишига биноан ўтказилаётгани йўқ, деб таъкидлади.

Бироқ кўпгина сиёсат арбоблари икки давлат ўртасидаги муносабатларни барқарорлаштириш ва иқтисодий ҳамкорлик борасидаги қарорларнинг имзоланишини Яқин Шарқдаги тинчлик ҳаракатининг дебочаси деб баҳоламоқда.

(ЎЗА)

● *Назм дафтаридан*

Майсаларнинг сирли шивири...

ЛАВҲА

Қор чўққидан баланда, сокин,
Ер қаърида — уйқуда баҳор.
Тепада не сир бўлсайкин,
Ер қатида қандайин асрор?

Қорликлардан ирмоқ ҳўпиқиб,
Ерга сингиб дардин ёради.
Ер бағридан лолалар чиқиб,
Қорликларнинг сири гуллади.

БАҲОР

Замин узра ранглар тошқини,
Йўқ, рангларнинг инқилоби бу.
Майсаларнинг сирли шивири
Қўҳна ерга солдими ғулу.

Бу муборак ғулу ер қатин
Илдиз бўлиб уйғотар бедор.
Дарахтлар — баҳор аскари,
Инқилобга доядир баҳор.

ИЛТИЖО

Сен менинг кўзгумдирсан,
Гуноҳларинг — гуноҳим.
Мендек эриётир шам
Қорачиғингда муҳим.

Гуноҳкорингман, қарға!
Сен — илоҳа, сен — додим.
Фақат этак силкима,
Шамдек учар ҳаётим.

СОЧИНГ ГИРДОБИДА

Лабларингда эриб кетар изтироб,
Сочинг гирдобида йитар кунларим.
Қошинг меҳробида бўлур мустажоб —
Ҳижрон, жафо — оятларим, унларим.

"Энди тутоққан кунларим чўкади
Сочинг гирдобида", — десам, ўша кеч
Менга қараб, ёр, сочингни силтадинг,
Эвоҳ, суяккача етганди қилич.

ИЛИНЖ

Сим-сим йиғлаётирсен,
Ҳозир тўфон бўлади.
Сочларинг гирдобида
Қисматим тўлғонади.

Сим-сим йиғлаётирсан,
Қалқир ёшингдек танам.
Қачон кўз ёшларингдек
Юзинг силайман, санам.

Илҳом ҒАНИЕВ.

Ғузор шаҳридаги Улуғбек маҳалласида ишсиз, бекор ўтирган кишиларни фойдали меҳнатга тортиш мақсадида иш бошлаган бир неча кичик корхона ва фермерлик хўжалиги фаолият кўрсатаётир.

СУРАТДА: сандиқсоз Наргиза Эргашева буюмга нақш туширмоқда.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзА).

Футбол

Тараққиёт чечаклари юз кўрсатмоқда

1-даврадан сўнгги баъзи мулоҳазалар

ФУТБОЛ бўйича Ўзбекистон III миллий чемпионатининг дастлабки довони ортда қолди. Олий лигада 240 учрашувдан тенг ярми ўтказилди. Асосий кураш ҳали олдинда турган бўлса-да, қайси жамоалар совринлар ёки ўз ўрнини сақлаб қолиш учун баҳсга киришиши равшанлашди.

МАВСУМ кўтаринки руҳда бошланган бўлса-да, айни баҳорда пойтахтимизда кетма-кет иккита йирик халқаро футбол турнирининг ўтказилиши ва жаҳон чемпионатига бўлган қизиқиш мамлакат биринчилиги ўйинларига сезиларли даражада соя ташлади. Шундай бўлишига қарамай олинган фактлар Ўзбекистон чемпионати ўйинларига қизиқиш йилдан-йилга ошиб бораётганлигини кўрсатаяпти. Ўтган йили биринчи давра ўйинларини жами 583.500 томошабин ўйингоҳларга келиб кузатган бўлса, бу йил шу даврда 688.300 томошабин ўйингоҳларга ташриф буюрди. Бошқача айтганда, ҳар бир учрашувга ўртача 5735 мухлис тушган. Ўтган йили бу кўрсатгич 4863 тани ташкил қилган эди. Бу борада ҳар йилгидек наманганлик футбол ишқибозлари ўз жамоаларига содиқ қолишиб, ўйингоҳга ташриф буюриш бўйича пешқадамлик қилишяпти. "Навбаҳор" ўйингоҳида ўтказилган еттита ўйинга жами 157 минг томошабин келган. Бу ўтган йилдагидан қарийб 65 минг кўп демакдир. "Навбаҳор" эса аксинча ўз мухлисларининг ишончини қозонолмаяпти. Ўтган йили жамоа бу йилгидан 4 очко кўп жамғариб, биринчи даврани учинчи ўрин билан якунлаган эди. Бу йил эса бор йўғи еттинчи ўрин. Мавсум бошидаги жамоа таркибидаги қатор ўзгаришлар ўз таъсирини кўрсатди, албатта. Жамоанинг ўйин услубини белгилаган бир қатор ўйинчиларнинг клубни тарк этиши, янги бош мураббийнинг келиши ҳаммасини қайтадан бошлашга тўғри келди. Ўйлаймизки, республикамизнинг етакчи жамоаларидан бири ҳисобланган "Навбаҳор" иккинчи даврада ўз ўйин услубини топади ва яхши, ажойиб ўйинлари билан мухлисларини қувонтиради. Бундай дейишимизга асос бор. Тажрибали мураббий бошчилигида "Навбаҳор" турдан-турга шаклланяпти, янги ўйинчилар бир-бирини энди мукаммал тушуна бошлашди. Буни жамоанинг "Гулистон" билан бўлган ўйинида кўрдик. Қолаверса, "Навбаҳор" ўйингоҳига кўплаб томошабинларнинг ташриф буюриши ҳам шу ишончнинг маҳсулидир.

Турнир пешқадами — "Нефтчи" ўйинлари ҳақида нима дейишимиз мумкин?! Жамоа ўзининг содиқ мураббийси бошчилигида анъанавий, пешқадамга хос тўп суриш хусусиятини, руҳиятини топди. Мухлисларимизга яхши маълумки, "Нефтчи" СССР биринчилиги даврида иккинчи лигадаги ўз зонасида доимий пешқадамлик қилиб, бу борада яхши тажриба орттирган эди. Ана шу кайфият ҳозир жамоада барқарорлашмоқда, бу бизни қувонтиради. Негаки, ҳар қандай биринчиликда кўп томонлама кучли, нуфузли жамоалар бўладики, бошқалари ана шу командаларга қиёсан шаклланиб, улғайиб боради. Бунга мисол келтирадиган бўлсак, Испания чемпионатида "Барселона", "Реал", Италияда "Милан", "Ювентус", "Интер", Россияда "Спартак", Германияда "Боруссия", Англияда "Манчестер Юнайтед" жамоалари доимий пешқадамлар сафида бўлади. Айнан шундай жамоалар мамлакат футболининг ривожланиш меъёрини белгилайди. Шу маънода олиб қарайдиган бўлсак, "Нефтчи" Ўзбекистон биринчиликларининг бош жамоасига айланди. Эндиликда мамлакатимизда "Нефтчи"га қиёсан, "қастма-қасд" ўйнайдиган жамоалар пайдо бўляпти. Бунга "Нефтчи" ва "Сурхон" учрашувини асос қилиб кўрсатишимиз мумкин.

"Нефтчи" иштирокидаги аксарият ўйинларда учрашув тақдири биринчи бўлимда ҳал бўлди. Акс ҳолларда эса жамоа барча имкониятларини бир йўналиш ва мақсадга тўплаб, кўзланган натижага эришди. Бу билан Фарғонанинг етакчи жамоасидаги янги қиррага урғу бермоқчимиз. Эсингизда бўлса, "Нефтчи" МДҲ чемпионлари кубоги турнирида ҳам Тбилиси "Динамо"сига ўйинни юқказиб туриб, натижани ғалабагача олиб борганди. Айтмоқчимизки, жамоа ўзига хос характерга ҳам эга. Ўйлаймизки, "Нефтчи" Осиё чемпионлари кубогида ҳам шу хусусиятларини тўла намоён қилади ва ажойиб ютуқлари билан мамлакатимиз футболсеварларини хушнуд этади.

Жамоада негадир бу йил тўп уриш устаси Рустам Дўрмоновнинг ўйинлари "очилмаяпти". Ваҳоланки, у Тошкент-94 халқаро футбол турнирида терма жамоамиз ҳужумларининг энг қайноқ нуқтасида фаол ҳаракат қилиб, мухлисларида ўзига нисбатан катта ишонч туйғусини шакллантирган эди. Терма жамоамизнинг мураббийлари дидига "ўтирмаган" Равшан Бозоров эса аксинча "Нефтчи"да жуда маҳорат кўрсатиб ўйнаяпти. Буни 14 тўп киритиб, тўпурарларга карвонбошилик қилаётгани ҳам тасдиқлайди. Айни "форма"да бўлишига қарамай, Японияда ўтказиладиган Осиё ўйинлари Ватанимиз шарафини ҳимоя қиладиган терма жамоа номзодлари таркибида унинг номи йўқлиги бизни ажаблантирди. Албатта, Бозоровнинг қандай ўйинчилиги биз журналистлардан кўра терма жамоа мураббийларига яхши аён. Лекин бир қатор етакчи ўйинчилари жалб қилинмаганлиги туфайли Россия терма жамоасининг жаҳон чемпионатида кучсиз қатнашганлигини ёки Бразилиянинг аввалига терма жамоадан четлатилган, бир неча муваффақиятсизликдан сўнг яна жамоага жалб қилинган моҳир ўйинчи Ромарио туфайли чемпион бўлганлигини бугунги кунда мутахассислардан тортиб оддий мухлисларгача айтишяпти. Бош мураббий ва Ромарио ўз вақтида муросага келишмаганда Бразилия жаҳон чемпиони бўлмаслиги ҳам мумкин эди. Уларни "Ватанга бўлган муҳаббат"гина бирлаштирди ва улар мақсадга эришишди. Биз ҳам терма жамоамизнинг ҳар томонлама кучли таркибда Хиросимага йўл олиши тарафдоримиз.

Мамлакат учинчи чемпионатининг биринчи даврасининг якунларига қайтадиган бўлсак, у аввалги йилдагиларга ўхшамаган, ҳужумкор ўйин кўрсатувчи "Нурафшон"ни кашф қилди. Тўғри, "Нурафшон" ҳар йили ҳам яхши ўйин кўрсатиб, турнир жадвалининг юқори поғоналаридан жой олиб келган. Лекин у "Нурафшон" ҳозиргисидек бир бутун жамоа бўлиб шаклланмаган эди. Аввалги "Нурафшон"да биз ҳужумчилар ва ярим ҳимоячилар ўртасида маълум узилишлар борлигини кузатардик. Муваффақиятлар кўпинча ҳужумчиларнинг шахсий маҳоратлари эвазига қўлга киритиларди, яъни мухлислар кўпроқ омадга суянишарди. Эндиликда бу жамоа ихлосмандлари ҳар бир учрашув олдидан ўйин натижасини башорат қилишда "Нурафшон"нинг реал имкониятларидан келиб чиқиб баҳолашмоқда. Бу, албатта, жамоанинг муваффақиятидир. Кези келганда шуни ҳам айтиш жоизки, Усмон Тошевнинг Венгриядан ва умуман жамоанинг бир қатор "хорижий" ўйинчилари яна ўз юртларига қайтиши "Нурафшон"нинг ўйинларини кучайтирди. Демакки, бизнинг ўйинчиларга хориж футболи тажрибаси ҳам керак экан.

Р. ЖУМАЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

● *Очколар, воқеалар, натижалар*

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

● 120 учрашувда дарвозалар 353 марта ишғол қилинди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 19 тўп кўп демакдир. Бошқача айтганда ўтган йили биринчи давр якунига кўра ҳар бир ўйинга ўртача 2,79 тўп тўғри келган бўлса, бу йил у 2,94 тўпга ўсди.

● Мезбонлар 61, меҳмонлар 32 учрашувда ғолиб чиқди. 26 ўйин дуранг билан якунланди. Мезбонлар меҳмонларни 222 тўп билан сийлашган бўлса, меҳмонлар 131 тўп билан жавоб беришди. Ўзбекистон футбол федерациясининг тартиб-интизом қўмитаси мезбонлар ҳисобига қўшимча уч тўп "тортиқ" қилди. Бунинг боиси шундаки, "Орол" — "Гулистон" учрашувига меҳмонлар етиб келмади ва уларга 3:0 ҳисобида мағлубият ёзилди.

● "Нефтчи" биринчи даврада мағлубиятга учрамаган ягона жамоадир. Фарғоналиклар ўтган йили рақиблари дарвозасига 36 тўп киритган ҳолда 25 очко билан биринчи давра ғолиби бўлган эди. Турнир жадвалидан кўриниб турибдики, уларнинг бу йилги кўрсатгичи янада яхши.

● 21 учрашувда йирик ҳисоб (уч ва ундан ортиқ тўплар нисбати бўйича) қайд қилинди. Бундай ғалабаларга бошқаларга нисбатан МҲСК жамоаси кўпроқ (4 марта) эришган. "Нефтчи", "Нурафшон", "Пахтакор", "Политотдел", "Сўғдиёна" жамоалари икки мартадан ўз рақибларини йирик ҳисобда мағлубиятга учрата олишган.

● Энг йирик ҳисоб 12-турда МҲСК — "Чирчиқ" учрашувида қайд қилинди. Ҳарбийчилар рақиблари дарвозасини 10 марта (!) аниқ нишонга олишди. Меҳмонлар бунга икки тўп билан жавоб беришди. Шунингдек, "Навбаҳор" ҳам саккиз тўп фарқи билан рақибини мағлубиятга учрата олди. Наманганликлар 13-турда "Гулистон" дарвозасига жавобсиз саккизта тўп йўллашга муваффақ бўлишди.

● Тўпурарлар баҳсида "Нефтчи"нинг ярим ҳимоячиси Равшан Бозоров пешқадамлик қиляпти. Биринчи давра давомида у 14 марта тўп киритишга муваффақ бўлди. Ўтган йили биринчи даврaнинг энг сермаҳсул тўпурари Шуҳрат Мақсудов ҳисобланиб, у 12 марта тўп киритишга муваффақ бўлганди. Бу йил у 8 марта рақиблари дарвозасини ишғол қилди. Ҳозирча Олег Шацких ("Политотдел") ва Мухтор Қурбонов ("Темирйўлчи") ҳисобида 11, Андрей Фёдоров ("Нефтчи") ва Олим Тиллаевда "(Нурафшон") 8 тадан тўп бор.

● Уч чемпионатда шу кунгача киритилган тўплар бўйича тўпурарларга "Нефтчи" ҳужумчиси Рустам Дўрмонов карвонбошилик қиляпти. Унинг уч чемпионат давомида киритган тўплари қирқтадан ошди. Шуҳрат Мақсудов 34, Равшан Бозоров 32, Олег Шацких 30 тўп билан кейинги ўринларда боришяпти.

● Энг кўп йирик ҳисоб 7-турда (4 учрашувда) қайд қилинди. Энг кўп тўп 12-турда (38 марта) дарвозаларга киритилди. 5 турда эса аксинча дарвоза бор-йўғи 14 марта ишғол қилинди.

● "Нефтчи" жамоаси ўтган йили биринчи давра якунига кўра энг яхши тўплар нисбатига эга бўлган эди (+25). Бу йил бу кўрсатгич биттага камайди (+24). Қизиғи шундаки, сирдарёликлар ўтган йили биринчи даврани энг ёмон тўплар нисбати билан якунлашган эди (-32). Бу йил ҳам улар бу борада "карвонбоши" — (-36).

● Кетма-кет ғалаба қозониш бўйича "Нурафшон" жамоаси яхши кўрсатгичга эришди. Бухороликлар 5-турдан 11- тургача фақат ғалаба ғозонишди, яъни кетма-кет олти ўйинда ғолиб чиқишди. "Нефтчи"да эса бундай ғалабалар 5 та. Олий лиганинг янги вакили "Сурхон" кетма-кет саккиз учрашувда мағлубиятга учрамади.

● Нукуснинг "Орол" жамоаси 27 апрелдан буён, яъни 9 ўйиндан буён ғалаба нималигини билмаяпти. Бу борадаги рекорд "Чирчиқ" клубига тегишлидир. Чирчиқликлар 30 мартдан 6 июлгача, яъни 11 турдан буён ғалаба нашидасини суришмади.

● 9-турда "Гулистон" Нукусга "Орол" билан учрашувга бормагач, кетма-кет олти ўйинда мағлубиятга учради. Шундан тўрттасини йирик ҳисобда бой берди. Олти учрашувда "Гулистон" рақиблари дарвозасига атиги 2 тўп киритиб, ўз дарвозасидан 25 тўп ўтказиб юборди.

"ЕВРОСИЁ-ИНВЕСТ Ко. Лтд" "EUROASIA-INVEST Co. Ltd"

✦ Молиявий хизматлар (мижозларимизнинг пул воситаларини чет эл банкларида жойлаштириш)

✦ Корхоналар ва аҳолининг пул воситаларини жалб қилиш

- сўмлик омонатлар бўйича **600%** йиллик фойда

- валюталик омонатлар бўйича **80%** йиллик фойда

✦ Халқ истеъмол молларини сотиш

Пушкин кўч., 7 уй, М "Амир Темур Хиёбони"
Тел. 33-05-33

Ташкилот Белоруссияда ишлаб чиқарилган трикотаж маҳсулотларини пул ўтказиш йўли билан сотади.

Телефонларимиз:

(3712) 69-95-82, 62-74-86.

"БАРИШ ТИЖАРЕТ" шуъба ширкати нақд пулсиз тўловларга қуйидаги молларни сотиб олишга эҳтиёжи бор:

1. Пахта ипликлар (№34-1:2 ва №54-1:2).
2. Бўз матолар (эни 145 см дан юқори ва қалин бўлиши лозим).
3. Жайдари қўйлар терилари (70 дц. дан катталари ва 1 навлари бўлиши лозим).

Шунингдек ушбу ширкатнинг Тошкентдаги омборидан пилорама сотилади (Туркия маҳсулоти). Биз учун ҳар турли тўловлар қулайдир. Маълумот учун телефонлар: 41-00-72, 41-01-72.

ТАДБИРКОРЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА

"ЎЗТАДБИРКОРБАНК" - тадбиркорлик соҳасида асосан деҳқон-фермерларга, ўрта ва кичик бизнесга ёрдам бериш ва ривожлантириш учун ташкил этилган биринчи ва махсус банкдир.

"Ўзтадбиркорбанк" акциялари - бу миллий валютада йилига 60 фоиз, депозит омонатлар - бу йилига 100 фоиз фойдангиздир!

Чўнтакда қолган сўм-купонлардан кўпроқ фойда қуриш учун, нималар қилиш керак? Энг яхшиси, Сиз "Ўзтадбиркорбанк" акцияларини сотиб олсангиз, адашмайсиз!

Соф фойда сизникидир! Шошилинг! Ўйламанг! "Ўзтадбиркорбанк" акцияларини сотиб олинг!

Тадбиркор жаноблар! "Ўзтадбиркорбанк" - бу Сизнинг банкингиздир!

Акцияларни республикамизнинг вилоят ва туманларидаги 183 та бўлимида харид қилишингиз мумкин.

Манзилгоҳимиз:

Тошкент шаҳри, С. Азимов кўчаси, 52а.

Мурожаат учун телефонлар:

32-28-23, 33-14-83.

"Тошкент шаҳри Миробод туманига қарашли "Китоб" кичик корхонаси ўз фаолиятини тўхтатади.

Шикоятлар эълон чиққандан кейин бир ой мобайнида қабул қилинади".

"Ўзбекистон Республикаси Давлат қўмитасининг 94.28.06 дан 405к-ПО сонли буйруғига асосан Тошкент "Малика" трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси очиқ типдаги "Малика" акционерлик жамиятига айлантирилди.

"Малика" ТИЧБ да қарилик пенсиясига чиққан фуқаролар, шунингдек ҳозирги пайтда декрет таътилида ёки ёш болали оналарга бериладиган таътилда бўлган ишчилар диққатига: "Малика" АЖ меҳнат жамоасининг қарорига мувофиқ сизларга АЖ нинг акцияларидан сотиб олиш ҳуқуқи берилди (1 дона акция — 100 сўм).

Манзилгоҳимиз: 700057, Тошкент, Гв. полковник Хўжаев кўчаси, 2, "Малика" АЖ. 97, 18 Автобусларнинг, 10, 14, 21, 22, 25, 26 троллейбусларнинг ҳамда 10-трамвайнинг "Ишчилар шаҳарчаси" бекати.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

"Ўзбектелеком" концерни жамоаси Сурхондарё давлат электр-алоқа ишлаб чиқариш корхонаси бошлиғи Олим Бобохўжаевич Эшоновга опаси **Холбиби МИРЗАЕВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, "Халқ сўзи"), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, "Халқ сўзи"), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, "Народное слово"), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, "Народное слово"), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Сандаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов, навбатчи — Ш. Мутаҳҳархон ўғли.

Рўйхатдан ўтиш тартиб №0001 Буюртма Г. — 1053 70362 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк турон» кўчаси, 41. 1 2 3 4 5 6 Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти — 21.00.